

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa /elektroniczny znacznik czasu/

DKPL.WK.0610.2.103.2022.EJ(19)

RM-0610-103-22

UD410

Pani Elżbieta WITEK
Marszałek Sejmu

Szanowna Pani Marszałek,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia bezpieczeństwa gazowego państwa w związku z sytuacją na rynku gazu.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Klimatu i Środowiska.

Z poważaniem,

Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:

Wnioskodawca

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

U S T A W A

z dnia

o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia bezpieczeństwa gazowego państwa w związku z sytuacją na rynku gazu¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 15f w ust. 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:
„Współpraca ta obejmuje w szczególności podejmowanie działań mających na celu zapobieganie powstaniu zagrożenia bezpieczeństwa dostarczania paliw gazowych oraz współdziałanie w przypadku wystąpienia stanów kryzysowych, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938 z dnia 25 października 2017 r. dotyczącym środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylającym rozporządzenie (UE) nr 994/2010 (Dz. Urz. UE L 280 z 28.10.2017, str. 1, z późn. zm.²⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2017/1938”.”;
- 2) po art. 15f dodaje się art. 15fa w brzmieniu:
„Art. 15fa. 1. Minister właściwy do spraw energii jest właściwym organem w rozumieniu art. 2 pkt 7 rozporządzenia 2017/1938.
2. Minister właściwy do spraw energii przeprowadza krajową ocenę ryzyka oraz opracowuje plan działań zapobiegawczych i plan na wypadek sytuacji nadzwyczajnej, o których mowa odpowiednio w art. 7 ust. 3 i art. 8 ust. 2 rozporządzenia 2017/1938, w sposób i w terminach określonych w tym rozporządzeniu.”;
- 3) w art. 16 w ust. 1 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:
„6) plan działań zapobiegawczych opracowywany zgodnie z art. 15fa ust. 2 – w przypadku przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych.”;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, ustawę z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym, ustawę z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw oraz ustawę z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

²⁾ Zmiana wymienionego rozporządzenia została ogłoszona w Dz. Urz. UE L 104 z 01.04.2022, str. 53.

4) po art. 16 dodaje się art. 16¹ w brzmieniu:

„Art. 16¹. 1. Operator systemu magazynowania sporządza plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na pojemności instalacji magazynowych na okres 10 lat. Plan ten podlega aktualizacji co 2 lata.

2. Plan, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia:

- 1) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego;
- 2) politykę energetyczną państwa;
- 3) plan działań zapobiegawczych opracowywany zgodnie z art. 15fa ust. 2;
- 4) plan rozwoju sporządzony przez operatora systemu przesyłowego gazowego, o którym mowa w art. 16 ust. 2.

3. Plan, o którym mowa w ust. 1, obejmuje w szczególności:

- 1) inwestycje w zakresie modernizacji, rozbudowy albo budowy instalacji magazynowych;
- 2) przewidywany sposób finansowania inwestycji;
- 3) przewidywane przychody niezbędne do realizacji inwestycji;
- 4) planowany harmonogram realizacji inwestycji.

4. Plan, o którym mowa w ust. 1, powinien zapewniać długookresową maksymalizację efektywności nakładów i kosztów ponoszonych przez operatora systemu magazynowania, tak aby nakłady i koszty nie powodowały w poszczególnych latach nadmiernego wzrostu cen i stawek opłat za świadczenie usług magazynowania paliw gazowych, przy zapewnieniu ciągłości, niezawodności i jakości ich świadczenia.

5. W planie, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się także zapotrzebowanie na nowe pojemności instalacji magazynowych zgłaszane przez podmioty korzystające lub chcące skorzystać z usług magazynowania paliw gazowych.

6. Operator systemu magazynowania przedkłada projekt planu, o którym mowa w ust. 1, w tym jego aktualizację, ministrowi właściwemu do spraw energii oraz Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki do dnia 31 marca.

7. Operator systemu magazynowania przedkłada aktualizację planu, o którym mowa w ust. 1, ministrowi właściwemu do spraw energii oraz Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki do dnia 31 marca roku, który jest drugim rokiem obowiązywania uzgodnionego planu, o którym mowa w ust. 1, niezależnie od daty jego uzgodnienia.

8. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, działając w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw energii, uzgadnia projekt planu, o którym mowa w ust. 1, w terminie do dnia 30 maja.

9. Operator systemu magazynowania zamieszcza uzgodniony w trybie ust. 8 plan, o którym mowa w ust. 1, z wyłączeniem informacji, o których mowa w ust. 3 pkt 2 i 3, oraz z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych lub innych informacji prawnie chronionych, na swojej stronie internetowej.

10. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, działając w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw energii, konsultuje sposób finansowania inwestycji ujętych w planie, o którym mowa w ust. 1, z operatorem systemu magazynowania.

11. Operator systemu magazynowania ustala corocznie plan remontów instalacji magazynowych, który zamieszcza na swojej stronie internetowej.

12. Operator systemu magazynowania corocznie, do dnia 30 kwietnia, przedkłada ministrowi właściwemu do spraw energii oraz Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki sprawozdanie z realizacji planu, o którym mowa w ust. 1.”;

5) w art. 32 w ust. 1 w pkt 4 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) obrotu paliwami stałymi, obrotu skroplonym gazem ziemnym dostarczonym z zagranicy dokonanego w punkcie dostawy do terminalu w rozumieniu art. 1 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (Dz. U. z 2021 r. poz. 1836 oraz z 2022 r. poz. 1261), obrotu paliwami gazowymi, jeżeli sprzedaż ma na celu likwidację zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych zgodnie z art. 25 ust. 10 ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym, obrotu gazem płynnym, jeżeli roczna wartość obrotu nie przekracza równowartości 10 000 euro oraz obrotu ciepłem, jeżeli moc zamówiona przez odbiorców nie przekracza 5 MW,”;

6) w art. 49b dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. W przypadku ogłoszenia stanu nadzwyczajnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z art. 49a ust. 2 ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym realizacja obowiązku, o którym mowa w ust. 1, ulega zawieszeniu na czas obowiązywania tego stanu.”;

- 7) w art. 62b w ust. 1 w pkt 2 część wspólna otrzymuje brzmienie:
„– które stosuje się do dnia 31 grudnia 2027 r.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 2249 oraz z 2022 r. poz. 202) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w pkt 3 we wprowadzeniu do wyliczenia po wyrazach „bezpieczeństwa paliwowego państwa” dodaje się wyrazy „i bezpieczeństwa gazowego państwa”;
- 2) w art. 2 w ust. 1:
 - a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) bezpieczeństwo paliwowe państwa – stan umożliwiający bieżące pokrycie zapotrzebowania odbiorców na ropę naftową i produkty naftowe, w określonej wielkości i czasie, w stopniu umożliwiającym prawidłowe funkcjonowanie gospodarki;”;
 - b) po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) bezpieczeństwo gazowe państwa – stan umożliwiający bieżące i perspektywiczne pokrycie zapotrzebowania odbiorców na gaz ziemny, w określonej wielkości i czasie, w sposób technicznie i ekonomicznie uzasadniony, w stopniu umożliwiającym prawidłowe funkcjonowanie gospodarki;”;
- 3) w art. 24 w ust. 1 w pkt 1 oraz w art. 27 w ust. 2 w pkt 2 wyraz „paliwowego” zastępuje się wyrazem „gazowego”;
- 4) tytuł rozdziału 6 otrzymuje brzmienie:

**„Zasady postępowania w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa gazowego państwa
oraz konieczności wypełniania zobowiązań międzynarodowych”;**

- 5) po art. 49 dodaje się art. 49a w brzmieniu:

„Art. 49a. 1. W przypadku wystąpienia przesłanek, o których mowa w art. 11 ust. 1 lit. a albo b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938 z dnia 25 października 2017 r. dotyczącego środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 994/2010 (Dz. Urz. UE L 280

z 28.10.2017, str. 1, z późn. zm.³⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2017/1938”, minister właściwy do spraw energii, po otrzymaniu informacji od operatora systemu gazowego lub operatora systemu połączonego gazowego, ogłasza, w drodze rozporządzenia, stan kryzysowy, o którym mowa w art. 11 ust. 1 lit. a albo b tego rozporządzenia, biorąc pod uwagę przewidywany brak możliwości pokrycia zapotrzebowania odbiorców na gaz ziemny.

2. Stan nadzwyczajny, o którym mowa w art. 11 ust. 1 lit. c rozporządzenia 2017/1938, minister właściwy do spraw energii ogłasza, w drodze rozporządzenia, po otrzymaniu informacji od operatora systemu gazowego lub operatora systemu połączonego gazowego o wystąpieniu co najmniej jednej z poniższych sytuacji:

- 1) zagrożenia bezpieczeństwa gazowego państwa,
- 2) zakłóceń w dostarczaniu gazu ziemnego do systemu gazowego,
- 3) gwałtownego, nieprzewidzianego uszkodzenia lub zniszczenia urządzeń, instalacji lub sieci, powodującego przerwę w ich używaniu lub utratę ich właściwości zagrażającą bezpieczeństwu funkcjonowania systemu gazowego,
- 4) nieprzewidzianego wzrostu zużycia gazu ziemnego

– biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia nieprzerwanych dostaw gazu ziemnego do odbiorców.

3. Rozporządzenia, o których mowa w ust. 1 i 2, określają czas obowiązywania ogłaszanego stanu kryzysowego.”;

6) w art. 51:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku ogłoszenia stanu nadzwyczajnego, o którym mowa w art. 49a ust. 2, operator systemu gazowego, z własnej inicjatywy lub po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w art. 50 ust. 2 pkt 1, podejmuje, we współpracy z podmiotami, o których mowa w art. 49 ust. 1, lub innymi operatorami systemów gazowych, jeżeli uzna to za konieczne, niezbędne działania mające na celu zapewnienie lub przywrócenie prawidłowego funkcjonowania systemu gazowego.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Do działań, o których mowa w ust. 1, należy w szczególności zwrócenie się przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemu

³⁾ Zmiana wymienionego rozporządzenia została ogłoszona w Dz. Urz. UE L 104 z 01.04.2022, str. 53.

połączonego gazowego do ministra właściwego do spraw energii o wyrażenie zgody na uruchomienie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego na podstawie art. 26 ust. 1 lub o skierowanie do Rady Ministrów wniosku o wprowadzenie ograniczeń w poborze gazu ziemnego, zwanych dalej „ograniczeniami”, zgodnie z art. 56 ust. 1.”;

7) w art. 52:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemów połączonych gazowych uruchamia zapasy obowiązkowe gazu ziemnego po uzyskaniu zgody, o której mowa w art. 26 ust. 1, w ilościach niezbędnych do bilansowania systemu gazowego w przypadku, o którym mowa w art. 51 ust. 1.”,

b) uchyla się ust. 6–9;

8) po art. 52 dodaje się art. 52¹ w brzmieniu:

„Art. 52¹. 1. W dobach gazowych, w których zostały uruchomione zapasy obowiązkowe gazu ziemnego lub zostały wprowadzone ograniczenia w poborze gazu ziemnego w stopniu zasilania wyższym niż pierwszy, operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemów połączonych gazowych dokonują bilansowania systemu przesyłowego gazowego z uwzględnieniem art. 2 rozporządzenia Komisji (UE) nr 312/2014 z dnia 26 marca 2014 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący bilansowania gazu w sieciach przesyłowych (Dz. Urz. UE L 91 z 27.03.2014, str. 15). Przez dobę gazową rozumie się okres od godziny 6.00 danego dnia do godziny 6.00 następnego dnia.

2. W okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemów połączonych gazowych:

- 1) dokonują rozliczeń finansowych za pobrane ilości gazu ziemnego od przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub od podmiotów dokonujących przywozu gazu ziemnego, których zapasy obowiązkowe gazu ziemnego zostały uruchomione;
- 2) dokonują rozliczeń finansowych z tytułu dostarczonych ilości gazu ziemnego podmiotom zlecającym usługę przesyłania gazu ziemnego, na rzecz których zapasy obowiązkowe gazu ziemnego zostały uruchomione;
- 3) bilansują system przesyłowy gazowy oraz prowadzą rozliczenia z użytkownikami tego systemu z tytułu niezbilansowania;

- 4) zapewniają neutralność kosztową działalności w zakresie bilansowania systemu przesyłowego gazowego przez przeniesienie kosztów i przychodów z tytułu prowadzenia tej działalności na użytkowników systemu gazowego.

3. Rozliczenia kosztów wynikających z uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego są prowadzone dla każdej doby gazowej, w której nastąpiło uruchomienie tych zapasów, odrębnie z:

- 1) przedsiębiorstwami energetycznymi wykonującymi działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub podmiotami dokonującymi przywozu gazu ziemnego zobowiązanymi do utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, których zapasy obowiązkowe zostały uruchomione, lub z podmiotami przyjmującymi zlecenie wykonywania zadań w zakresie utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego,
 - 2) podmiotami zlecającymi usługi przesyłania gazu ziemnego, na rzecz których nastąpiło uruchomienie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego
- po zakończeniu miesiąca, w którym uruchomiono te zapasy.

4. Minister właściwy do spraw energii określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób prowadzenia rozliczeń za uruchomione zapasy obowiązkowe gazu ziemnego oraz kalkulacji ceny za paliwa gazowe stosowanej do tych rozliczeń,
 - 2) szczegółowy sposób bilansowania systemu przesyłowego gazowego i prowadzenia rozliczeń z tytułu jego niezbilansowania w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz w okresie wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu ziemnego
- biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia bezpieczeństwa gazowego państwa, potrzebę zapewnienia neutralności kosztowej działań bilansujących podejmowanych przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych, równoprawne traktowanie przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą, podmiotów dokonujących przywozu gazu ziemnego oraz innych użytkowników systemu gazowego, a także przejrzysty i obiektywny charakter przyjętego systemu rozliczeń.”;
- 9) w art. 52a w ust. 1 w pkt 2 oraz w ust. 4 wyrazy „o których mowa w art. 52 ust. 7 pkt 1,, zastępuje się wyrazami „o których mowa w art. 52¹ ust. 2 pkt 1”;
 - 10) uchyla się art. 53;
 - 11) w art. 54 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku ogłoszenia stanu nadzwyczajnego, o którym mowa w art. 49a ust. 2, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia.”;

12) w art. 61:

a) w ust. 1 wyrazy „zagrożeń, o których mowa w art. 54 ust. 1 pkt 1, 6 i 7,„ zastępuje się wyrazami „sytuacji, o których mowa w art. 49a ust. 2”,

b) w ust. 2 pkt 1 oraz w ust. 4 pkt 1 otrzymują brzmienie:

„1) zdarzeń, o których mowa w ust. 1, oraz ich wpływu na bezpieczeństwo gazowe państwa;”;

13) w art. 63:

a) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 11, wysokość kary oblicza się w następujący sposób:

1) w przypadku przekroczenia mocy godzinowej – jako iloczyn mocy maksymalnej, zarejestrowanej przez układ pomiarowy ponad moc wynikającą z wprowadzonych ograniczeń, liczby godzin, w których stwierdzono przekroczenie mocy wynikającej z wprowadzonych ograniczeń w okresie rozliczeniowym, w którym obowiązywały ograniczenia, i dziesięciokrotności stawki stałej opłaty przesyłowej dla gazu wysokometanowego na wyjściu z sieci własnej gazu ziemnego wysokometanowego operatora systemu przesyłowego;

2) w przypadku przekroczenia mocy godzinowej i mocy dobowej – jako iloczyn mocy maksymalnej, zarejestrowanej przez układ pomiarowy ponad moc wynikającą z wprowadzonych ograniczeń, liczby godzin, w których stwierdzono przekroczenie mocy wynikającej z wprowadzonych ograniczeń w okresie rozliczeniowym, w którym obowiązywały ograniczenia, i piętnastokrotności stawki stałej opłaty przesyłowej dla gazu wysokometanowego na wyjściu z sieci własnej gazu ziemnego wysokometanowego operatora systemu przesyłowego.”,

b) po ust. 7 dodaje się ust. 7a i 7b w brzmieniu:

„7a. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 11, wysokość kary dla odbiorców nieposiadających rejestracji mocy poboru gazu ziemnego oblicza się w następujący sposób:

- 1) dla odbiorców pobierających mniej niż 300 m³ gazu ziemnego rocznie – 1000 zł za każdy miesiąc, w którym stwierdzono przekroczenie mocy wynikającej z wprowadzonych ograniczeń;
- 2) dla odbiorców pobierających 300 m³ i więcej oraz mniej niż 1200 m³ gazu ziemnego rocznie – 3000 zł za każdy miesiąc, w którym stwierdzono przekroczenie mocy wynikającej z wprowadzonych ograniczeń;
- 3) dla odbiorców pobierających 1200 m³ i więcej oraz mniej niż 8000 m³ gazu ziemnego rocznie – 10 000 zł za każdy miesiąc, w którym stwierdzono przekroczenie mocy wynikającej z wprowadzonych ograniczeń;
- 4) dla odbiorców pobierających 8000 m³ i więcej gazu ziemnego rocznie – 20 000 zł za każdy miesiąc, w którym stwierdzono przekroczenie mocy wynikającej z wprowadzonych ograniczeń.

7b. Jeżeli wysokość kary pieniężnej obliczona zgodnie z ust. 7 jest niższa dla odbiorcy niż wysokość kary pieniężnej, która byłaby obliczona w sposób, o którym mowa w ust. 7a, dla ilości gazu pobranego przez tego odbiorcę, stosuje się wysokość kary pieniężnej obliczoną zgodnie z ust. 7a dla ilości gazu pobranego przez tego odbiorcę.”;

14) po art. 70c dodaje się art. 70d w brzmieniu:

„Art. 70d. W terminie do dnia 30 września 2024 r. okres, o którym mowa w art. 24 ust. 2 pkt 2 i ust. 3b, art. 24a ust. 1 oraz art. 24b ust. 8 pkt 2, wynosi 50 dni.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1524 oraz z 2021 r. poz. 1093) w art. 25 w ust. 1 wyrazy „36 miesięcy” zastępuje się wyrazami „48 miesięcy”.

Art. 4. W ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, z późn. zm.⁴⁾) w art. 31zż ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Spółka prowadząca giełdową izbę rozrachunkową oraz spółka wykonująca funkcję giełdowej izby rozrachunkowej na podstawie art. 68a ust. 14 ustawy z dnia

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 2120, 2133, 2262, 2269, 2317, 2368 i 2459 oraz z 2022 r. poz. 202, 218, 655, 830, 1301 i 1370.

29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi stosuje przepisy ust. 1, 3, 4, 6 również do dnia 31 grudnia 2026 r., przy czym:

- 1) zwalnia się z obowiązku ustanowienia zabezpieczenia finansowego w stosunku do maksymalnie 75% wartości wymaganych depozytów, o których mowa w ust. 1, podmiot będący członkiem giełdowej izby rozrachunkowej, w przypadku gdy podmiot ten:
 - a) posiada rating kredytowy dokonany przez instytucję wskazaną w ust. 3 na minimalnym poziomie określonym w ust. 4 lub wykonuje obowiązek, o którym mowa w art. 49a ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, oraz
 - b) złoży oświadczenie w formie aktu notarialnego o poddaniu się egzekucji w trybie z art. 777 § 1 pkt 5 Kodeksu postępowania cywilnego;
- 2) zabezpieczenie finansowe, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, dla podmiotu będącego członkiem giełdowej izby rozrachunkowej nie może być większe niż 75% wartości wymaganych depozytów, o których mowa w ust. 1;
- 3) w części niepokrytej w sposób o którym mowa w pkt 2, zabezpieczenie niepieniężne wymaganych depozytów, o których mowa w ust. 1, jest wnoszone według zasad wnoszenia zabezpieczeń niepieniężnych, określonych odpowiednio przez spółkę prowadzącą giełdową izbę rozrachunkową lub spółkę wykonującą funkcję giełdowej izby rozrachunkowej na podstawie art. 68a ust. 14 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi.”.

Art. 5. 1. Plany rozwoju, o których mowa w art. 16 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, obowiązują do dnia uzgodnienia z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki planów rozwoju lub ich aktualizacji zgodnie z przepisami ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. W przypadku gdy aktualizacja planu rozwoju, o którym mowa w art. 16 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, została przedłożona do zatwierdzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki na podstawie przepisów dotychczasowych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, podlega ona rozpatrzeniu i zatwierdzeniu przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na podstawie przepisów dotychczasowych.

3. Operator systemu magazynowania po raz pierwszy sporządza i przedkłada ministrowi właściwemu do spraw energii oraz Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki:

- 1) plan rozwoju, o którym mowa w art. 16¹ ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 – w terminie do dnia 30 września 2022 r.,
- 2) aktualizację planu rozwoju, o którym mowa w art. 16¹ ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 – w terminie do dnia 31 marca 2025 r.

Art. 6. Minister właściwy do spraw energii może określić na rok 2022 lub 2023, w drodze rozporządzenia, niższą niż określona w art. 49b ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 ilość gazu ziemnego wysokometanowego wprowadzonego do sieci przesyłowej, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia ciągłości dostaw paliw gazowych do odbiorców końcowych, znaczenie cen paliw gazowych dla gospodarki i funkcjonowania państwa oraz równoprawne traktowanie uczestników rynku.

Art. 7. Podmiot prowadzący w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy działalność gospodarczą w zakresie obrotu paliwami gazowymi, którego roczna wartość tego obrotu nie przekracza 100 000 euro, może prowadzić tę działalność bez koncesji, o której mowa w art. 32 ust. 1 pkt 4 ustawy zmienianej w art. 1, przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel wydania aktu normatywnego

Obecna sytuacja geopolityczna związana z inwazją Rosji na Ukrainę, która zwiększa ryzyko nieprzewidzianych przerw w dostawach paliw gazowych, a także bezprecedensowe wzrosty cen gazu ziemnego na rynkach europejskich będące efektem manipulacji dokonywanych przez rosyjską spółkę Gazprom (po raz kolejny pokazując nierzetelność tego dostawcy) wymagają wzmocnienia systemu bezpieczeństwa dostaw paliw gazowych przez przyjęcie rozwiązań zwiększających elastyczność tego systemu.

Powyższe zostanie osiągnięte przez m.in.:

- 1) wydłużenie do 50 dni okresu, w którym zapasy obowiązkowe gazu ziemnego powinny zostać dostarczone do systemu gazowego;
- 2) umożliwienie operatorowi systemu przesyłowego gazowego elastycznego decydowania o środkach nierynkowych, które powinny być wprowadzone w związku z zaistnieniem sytuacji kryzysowej;
- 3) przedłużenie ochrony taryfowej odbiorców domowych i strategicznych instytucji pożytku publicznego do 31 grudnia 2027 r.;
- 4) upoważnienie ministra właściwego do spraw energii do zmniejszenia w latach 2022 lub 2023 wymogu dotyczącego ilości gazu ziemnego sprzedawanego za pośrednictwem giełdy towarowej;
- 5) zawieszenie obowiązku sprzedaży gazu ziemnego za pośrednictwem giełdy towarowej w przypadku ogłoszenia stanu nadzwyczajnego;
- 6) wprowadzenia obowiązku uwzględniania planów działań zapobiegawczych przy opracowywaniu planów rozwoju przez przedsiębiorstwa energetyczne, a także wprowadzenie obowiązku przygotowania planu rozwoju przez operatora systemu magazynowego (również z uwzględnieniem planów działań zapobiegawczych).

2. Opis najważniejszych rozwiązań projektu ustawy

2.1. Zmiany w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385) (dalej: „ustawa – Prawo energetyczne”)

Zmiany w ustawie – Prawo energetyczne mają na celu zwiększenie elastyczności rynku w aspekcie reagowania na sytuację kryzysową oraz bezpieczeństwa obrotu.

Organ właściwy w rozumieniu rozporządzenia o bezpieczeństwie dostaw gazu ziemnego (art. 1 pkt 1 i 2 projektu ustawy w zakresie zmiany art. 15f oraz dodania art. 15fa w ustawie – Prawo energetyczne)

Projektowany przepis art. 15fa służy zapewnieniu jasności procedur związanych z przeprowadzaniem krajowej oceny ryzyka oraz opracowywaniem planu działań zapobiegawczych i planu na wypadek sytuacji nadzwyczajnej, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938 z dnia 25 października 2017 r. dotyczącym środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 994/2010 (dalej: „rozporządzenie 2017/1938”).

Za celowe uznano doprecyzowanie na gruncie prawa krajowego, że organem właściwym w rozumieniu rozporządzenia 2017/1938, odpowiedzialnym za przygotowanie ww. dokumentów jest minister właściwy do spraw energii, do którego zadań w zakresie polityki energetycznej należy m.in. nadzór nad bezpieczeństwem zaopatrzenia w paliwa gazowe.

Dodatkowo, w związku z uchyceniem przez rozporządzenie 2017/1938 rozporządzenia (UE) nr 994/2010, projekt przewiduje stosowną zmianę w art. 15f ustawy – Prawo energetyczne.

Obowiązek uwzględniania planu działań zapobiegawczych (art. 1 pkt 3 projektu ustawy w zakresie zmiany art. 16 ustawy – Prawo energetyczne)

Projektowana w tym przepisie zmiana wprowadza, wobec przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych, obowiązek uwzględniania planu działań zapobiegawczych przy opracowywaniu projektów planów rozwoju. Plan działań zapobiegawczych jest opracowywany przez ministra właściwego do spraw energii zgodnie z art. 15fa ustawy – Prawo energetyczne i określa środki mające na celu usunięcie lub złagodzenie ryzyka i zagrożeń w dostawach gazu ziemnego.

Uwzględnianie planu działań zapobiegawczych przy opracowywaniu planów rozwoju przyczyni się w efekcie do wzmocnienia bezpieczeństwa dostaw paliw gazowych przez konieczność wzięcia pod uwagę przez podmioty zobowiązane do sporządzania planów rozwoju informacji dotyczących m.in. ilości gazu ziemnego potrzebnego do zaspokojenia zapotrzebowania odbiorców chronionych, zgodnie ze standardem określonym w rozporządzeniu 2017/1938.

Poza aspektem związanym ze wzmocnieniem mechanizmów służących zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw paliw gazowych, przedmiotowa zmiana przyczyni się również do bardziej efektywnego planowania rozwoju sieci dystrybucyjnej oraz przesyłowej gazu ziemnego, dzięki uwzględnieniu w planach rozwoju przedsiębiorstw energetycznych materii wynikających z planów zapobiegawczych. Zmiana ta zapewni bardziej kompleksowe podejście do rozwoju sieci gazowych i zapewni większą synchronizację działań na szczeblu operatorów oraz rządu w zakresie związanym z zapewnieniem bezpieczeństwa gazowego.

Zgodnie z art. 5 przedmiotowego projektu obecne plany rozwoju zachowają ważność do czasu uzgodnienia z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki, zwanym dalej „URE”, planu rozwoju lub jego aktualizacji zgodnie z projektowanymi przepisami.

Plan rozwoju operatora systemu magazynowania (art. 1 pkt 4 projektu ustawy w zakresie dodania art. 16¹ w ustawie – Prawo energetyczne)

Obowiązkiem opracowywania planów rozwoju, o którym mowa w art. 16 ustawy – Prawo energetyczne, proponuje się objąć także operatora systemu magazynowania paliw gazowych. Opracowywany przez niego plan rozwoju będzie wymagał uzgodnienia z Prezesem URE działającym w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw energii.

Magazyny paliw gazowych pełnią istotną funkcję w krajowym systemie przesyłowym, zapewniając m.in. możliwość utrzymywania w nich zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, które stanowią jeden z dwóch środków nierynkowych służących zapewnieniu bezpieczeństwa paliwowego państwa w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej. Dlatego w odróżnieniu od planów rozwoju, o których mowa w art. 16 ustawy – Prawo energetyczne, uzgadnianie i kontrola realizacji planu rozwoju operatora systemu magazynowania wymaga aktywnej roli ministra właściwego do spraw energii, do zadań którego należy m.in. nadzór nad bezpieczeństwem zaopatrzenia w paliwa gazowe. Takie rozwiązanie zapewni także spójność planu rozwoju z polityką energetyczną Polski.

Obowiązek opracowywania planu rozwoju przez operatora systemu magazynowania przyczyni się do możliwie najbardziej efektywnego zaplanowania budowy oraz rozbudowy magazynów gazu w Polsce. Nie wydaje się przy tym, żeby w zakresie tych planów, tak samo jak w przypadku planów, o których mowa w art. 16 ustawy – Prawo energetyczne, konieczna była dodatkowa współpraca z gminą, na obszarze której zamierza się realizować inwestycje, ponad to co jest już uregulowane w przepisach dotyczących procesu inwestycyjnego. Obowiązek współpracy z gminą przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych przy

opracowywaniu przez nich planów rozwoju ma na celu zapewnienie spójności z planem zaopatrzenia w paliwa gazowe sporządzanym przez gminę. Przy czym należy podkreślić, że kierunki i tempo rozwoju sieci, w szczególności sieci dystrybucyjnych, ma kluczowe znaczenie dla lokalnego zaopatrzenia w energię elektryczną czy paliwa gazowe. Z uwagi na fakt, że infrastruktura magazynowa ma istotne znaczenie dla bezpieczeństwa na poziomie krajowym, ale już nie lokalnym, operator systemu magazynowania, opracowując plan rozwoju nie powinien zostać objęty obowiązkiem współpracy z gminą, jak to ma miejsce w przypadku planów rozwoju opracowywanych przez operatorów systemów przesyłowych czy dystrybucyjnych.

Należy zauważyć, że przedmiotowa zmiana wpisuje się w cele wynikające z dokumentu pn. Polityka Energetyczna Polski do 2040 r., zgodnie z którym równoczesna rozbudowa sieci krajowej i infrastruktury magazynowej ma służyć wzmocnieniu mechanizmów związanych z bezpieczeństwem energetycznym kraju nie tylko poprzez zwiększenie elastyczności systemu gazowego, ale również dzięki zapewnieniu dostaw podczas awarii i przerw w dostawach, a także pokryciu szybko postępującego zapotrzebowania na surowiec.

Dla zachowania czytelności i jasności przepisów projekt przewiduje, że obowiązek opracowywania planów rozwoju przez operatora systemu magazynowania zostanie nałożony przez dodanie do ustawy nowego przepisu – art. 16¹. Po raz pierwszy operator systemu magazynowania będzie zobowiązany sporządzić plan rozwoju i przedłożyć go Prezesowi URE oraz ministrowi właściwemu do spraw energii w terminie do 31 marca 2023 r.

Zmiany w katalogu wyłączeń od obowiązku koncesyjnego (art. 1 pkt 5 projektu ustawy w zakresie zmiany w art. 32 ustawy – Prawo energetyczne)

Proponowane w art. 32 ust. 1 pkt 4 ustawy – Prawo energetyczne usunięcie obecnie obowiązującego wyłączenia dla obrotu paliwami gazowymi, jeżeli roczna wartość obrotu nie przekracza równowartości 100 000 euro, z obowiązku koncesyjnego ma na celu zwiększenie bezpieczeństwa funkcjonowania rynku gazu ziemnego. Obecnie funkcjonujące wyłączenie w tym zakresie, tj. brak konieczności uzyskania koncesji na obrót paliwami gazowymi, stanowi duże zagrożenie pozostawienia części obrotu poza kontrolą organu regulacji.

Mając na uwadze zwiększenie bezpieczeństwa funkcjonowania rynku gazu ziemnego, projekt przewiduje zmiany w katalogu wyłączeń od obowiązku koncesyjnego. Próg zwalniający od obowiązku koncesyjnego dotyczy wyłącznie podmiotów na rynku gazu. Nie obejmuje podmiotów funkcjonujących na rynku energii elektrycznej, a tym samym odbiorcy paliw

gazowych są w większym zakresie zagrożeni ewentualnym omijaniem obowiązków koncesyjnych przez sprzedawców paliwa gazowego, a tym samym są obarczeni znacznie większym ryzykiem współpracy z podmiotami niepodlegającymi bezpośredniemu monitorowaniu regulatora.

W związku ze zmianą projektodawca zdecydował o konieczności dodania w art. 7 projektu stosownego przepisu przejściowego, który ureguje sytuację przedsiębiorstw korzystających z przedmiotowego zwolnienia.

Wskazana powyżej zmiana ma na celu zapewnienie spółkom korzystającym z dotychczasowego zwolnienia czasu na przeprowadzenie wewnętrznych procesów związanych ze zmianą otoczenia prawnego, w jakim dotychczas funkcjonowały, oraz przygotowanie dokumentacji niezbędnej w celu złożenia do Prezesa URE wniosku o udzielenie koncesji na obrót gazem ziemnym. Dzięki temu uniknie się sytuacji, w której przedsiębiorstwa energetyczne o obrocie rocznym mniejszym niż 100 000 euro musiałyby z dnia na dzień zaprzestać wykonywania działalności gospodarczej w zakresie obrotu gazem ziemnym, zmuszając tym samym swoich dotychczasowych odbiorców do zaopatrywania się w gaz ziemny w ramach sprzedaży rezerwowej.

Zawieszenie tzw. obliża giełdowego – w przypadku ogłoszenia stanu kryzysowego (art. 1 pkt 6 projektu ustawy w zakresie zmiany w art. 49b ustawy – Prawo energetyczne)

Zgodnie z ust. 6 dodawanym w art. 49b ustawy – Prawo energetyczne proponuje się, aby w przypadku ogłoszenia stanu nadzwyczajnego, o którym mowa w art. 11 ust. 1 lit. c rozporządzenia 2017/1938, obowiązek sprzedaży paliw gazowych za pośrednictwem giełdy (art. 49b ust. 1) uległ automatycznemu zawieszeniu na czas trwania tego stanu kryzysowego. Rozwiązanie to zapewni uczestnikom rynku większą elastyczność działania w sytuacji wystąpienia zakłóceń w dostawach gazu ziemnego i lepszego reagowania na nieprzewidziane sytuacje w systemie gazowym.

Wydłużenie okresu ochrony taryfowej (art. 1 pkt 7 projektu ustawy w zakresie zmiany w art. 62b ustawy – Prawo energetyczne)

W celu ochrony odbiorców domowych i strategicznych instytucji pożytku publicznego w obliczu polityki prowadzonej przez Rosję, skutkującej wzrostem cen gazu ziemnego na rynkach europejskich, za zasadne uznano przedłużenie ochrony taryfowej Prezesa URE do dnia 31 grudnia 2027 r. Tym samym zostanie zagwarantowane, że taryfy dla tych odbiorców będą

odzwierciedlać koszty uzasadnione działalności – w tym uzasadnione koszty pozyskania paliw gazowych.

Krąg beneficjentów przedłużonej ochrony taryfowej pozostaje bez zmian względem projektu z początku 2022 r. i skupia się na zapewnieniu gwarancji funkcjonowania podmiotów świadczących usługi niezbędne do codziennego funkcjonowania, przyczyniając się tym samym do ochrony wartości podstawowych, takich jak zdrowie czy życie człowieka, a także wspierając funkcjonowanie szeroko rozumianego systemu pomocy społecznej, służącego osobom znajdującym się w szczególnie ciężkiej sytuacji życiowej.

Możliwość zmiany poziomu obliwa giełdowego (art. 6 projektu ustawy)

Projekt przewiduje także przepis o charakterze epizodycznym, będący fakultatywnym upoważnieniem dla ministra właściwego do spraw energii do wydania rozporządzenia, które umożliwi zmniejszenie w 2022 r. lub w 2023 r. wymogu w zakresie ilości gazu ziemnego sprzedawanego za pośrednictwem giełdy towarowej. Wynika to z bezprecedensowej sytuacji na rynku gazu, w związku z którą wysokie ceny surowca skutkują koniecznością wnoszenia znacząco wyższych niż dotychczas depozytów zabezpieczających transakcje.

W przypadku transakcji dokonywanych poza giełdą nie ma potrzeby wnoszenia depozytów zabezpieczających, a koszty wynikające z prowizji od zawieranych transakcji są niższe. W związku z tym zmniejszenie ww. wymogu pozytywnie wpłynie na kondycję finansową przedsiębiorstw energetycznych, w szczególności w świetle wzrostów cen surowca na rynkach europejskich.

2.2. Zmiany w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 2249 oraz z 2022 r. poz. 202) (dalej: „ustawa o zapasach”)

Wprowadzenie definicji bezpieczeństwa gazowego oraz doprecyzowanie obowiązków operatora systemu przesyłowego (art. 2 pkt 1 i 2 projektu ustawy w zakresie zmiany w art. 1 i 2 ustawy o zapasach)

Wprowadzenie definicji bezpieczeństwa gazowego państwa, wzorowanej na definicji bezpieczeństwa energetycznego, ma na celu uwzględnienie elementu perspektywicznego pokrycia zapotrzebowania odbiorców na gaz ziemny oraz aspektu ekonomicznego. W efekcie zmiana ta uszczelni system ochrony odbiorców, obejmując nim również sytuacje skokowego

wzrostu cen. Zmianę tę należy określić jako naturalną w świetle inwazji na Ukrainę oraz jej wpływu na wahania cen na światowych rynkach. Dynamicznie zmieniająca się sytuacja geopolityczna w regionie Europy Środkowej, będąca skutkiem nieprzewidywalnych zdarzeń wywołanych przez kraj będący głównym dostawcą nośników energii do Europy, wymusza uszczelnienie krajowego systemu bezpieczeństwa dostaw przez zapewnienie gwarancji zachowania poziomu cen umożliwiających normalną konsumpcję gazu ziemnego przez odbiorców finalnych.

Ogłaszanie stanu kryzysowego (art. 2 pkt 5, 6, 10 i 11 projektu ustawy w zakresie dodania art. 49a, zmiany w art. 51 i art. 54 oraz uchylene art. 53 ustawy o zapasach)

Dodawany art. 49a ustawy o zapasach przewiduje, że w przypadku zaistnienia okoliczności wskazanych w art. 11 ust. 1 rozporządzenia 2017/1938 minister właściwy do spraw energii ogłosi na czas oznaczony właściwy stan kryzysowy w rozumieniu tego rozporządzenia.

Ponadto precyzyjnie określa przesłanki ogłoszenia przez ministra właściwego do spraw energii stanu nadzwyczajnego, tj. najwyższego z trzech stanów kryzysowych.

Dzięki zmianom zaproponowanym w art. 51 ustawy o zapasach operator systemu gazowego zyska możliwość skuteczniejszego reagowania w przypadku ogłoszenia stanu nadzwyczajnego przez decydowanie – w sposób elastyczny i dostosowany do okoliczności – o środkach, które należy zastosować w celu zapewnienia lub przywrócenia prawidłowego funkcjonowania systemu gazowego.

Ustalenie zasad dotyczących bilansowania systemu gazowego oraz rozliczeń w przypadku uruchomienia zapasów obowiązkowych oraz wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu ziemnego na poziomie ustawy (art. 2 pkt 7 i 8 projektu ustawy w zakresie zmiany w art. 52 oraz dodania art. 52¹ do ustawy o zapasach)

W dotychczasowym stanie prawnym minister właściwy do spraw energii mógł określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób bilansowania systemu gazowego w przypadku uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz zasady, na jakich będą prowadzone rozliczenia za uruchomione zapasy obowiązkowe. Niemniej sytuacja pokazała, że koniecznym jest zwiększenie pewności uczestników rynku co do stanu prawnego, w jakim może przyjść im działać w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej, tak by mogli oni planować, w sposób racjonalny oraz gwarantujący bezpieczeństwo nieprzerwanych dostaw do odbiorców, podejmowane przez siebie działania. W związku z tym projekt przewiduje

rozszerzenie upoważnienia ustawowego w tym zakresie i objęcie regulacją w rozporządzeniu wydawanym przez ministra właściwego do spraw energii również szczegółowego sposobu bilansowania systemu przesyłowego gazowego i prowadzenia rozliczeń z tytułu jego niezbilansowania w okresie wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu ziemnego.

Projektowany art. 52¹ ustawy o zapasach zobowiązuje operatora systemu przesyłowego gazowego do dokonywania bilansowania systemu przesyłowego zarówno w dobach gazowych, w których uruchomione zostały zapasy obowiązkowe gazu ziemnego, jak również wtedy, gdy zostały wprowadzone ograniczenia w poborze gazu ziemnego.

Bilansowanie systemu będzie odbywało się z uwzględnieniem zasad wynikających z art. 2 rozporządzenia Komisji (UE) nr 312/2014 z dnia 26 marca 2014 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący bilansowania gazu w sieciach przesyłowych (Dz. Urz. UE L 91 z 27.03.2014, str. 15).

Aktualizacja wysokości kar (art. 2 pkt 13 projektu ustawy w zakresie zmiany w art. 63 ustawy o zapasach)

Proponuje się aktualizację kar za nieprzestrzeganie ograniczeń w poborze gazu, wprowadzonych w związku z sytuacją kryzysową. Wysokość kar przewidzianych w aktualnym stanie prawnym nie przystaje do aktualnych warunków rynkowych, nie oddziałując tym samym na podmioty zobligowane do zastosowania się do ograniczeń w sposób prewencyjny. Celem przedmiotowej zmiany jest przede wszystkim zapobiegnięcie sytuacji, w której bardziej opłacalnym byłoby niedostosowanie się do ograniczeń w poborze gazu i otrzymanie z tego tytułu kary administracyjnej wymierzonej przez Prezesa URE. Dzięki zwiększeniu wysokości sankcji nabędą one współczesnego charakteru i pozwolą na zwiększenie bezpieczeństwa pracy systemu gazowego.

Tym samym będzie generowany prawidłowy bodziec do stosowania się do poleceń operatora systemu gazowego w przedmiocie ograniczenia maksymalnego godzinowego i dobowego poboru gazu ziemnego, przyczyniając się do zagwarantowania dostaw, w szczególności do odbiorców chronionych, w sytuacji kryzysowej.

Sama podstawa obliczania wysokości kary nie uległa większej zmianie – projektodawca zdecydował się na pozostawienie w mocy rozwiązania, zgodnie z którym będzie ona kalkulowana jako wielokrotność stawki stałej opłaty przesyłowej, niezależnie od poziomu

i rodzaju sieci, do której jest przyłączony odbiorca. Różnica polega natomiast na braku kwalifikacji odbiorcy do konkretnej grupy taryfowej OSP.

Ponadto, w związku ze zmianami w zakresie ograniczeń w poborze gazu ziemnego (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 lutego 2021 r. w sprawie sposobu i trybu wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego (Dz. U. poz. 549), planami ograniczeń są objęci także odbiorcy, u których nie zamontowano urządzeń dokonujących pomiaru mocy (np. pomiar pobranego paliwa gazowego odbywa się z wykorzystaniem gazomierzy miechowych). Konieczne jest zatem ustalenie wysokości kary w oderwaniu od zmierzonej mocy poboru gazu ziemnego ponad wynikającą z wprowadzonych ograniczeń. Kwestia dotyczy ograniczeń w poborze gazu dla kilkuset tysięcy odbiorców chronionych podlegających ograniczeniu do zerowej godzinowej i dobowej ilości gazu w przypadku ogłoszenia dwunastego stopnia zasilania. W szczególności dwunasty stopień zasilania jest wprowadzany w celu uruchomienia mechanizmu solidarnościowego określonego w rozporządzeniu 2017/1938.

Dodatkowo proponuje się wprowadzenie rozwiązania, zgodnie z którym podmioty, u których zamontowano urządzenia dokonujące pomiaru mocy, umożliwiające obliczanie kary zgodnie z art. 63 ust. 7, nie będą ponosiły kary niższej niż ta, jaka wynikałaby dla nich w przypadku obliczenia kary na podstawie ust. 7a, mającego zastosowanie dla podmiotów mniejszych, nieposiadających ww. urządzeń pomiarowych. Celem jest uniknięcie sytuacji, w których mniejsze podmioty ponosiłyby wyższe kary za podobne naruszenia w zakresie nieprzestrzegania wprowadzonych ograniczeń w poborze gazu ziemnego.

Ratio legis przedmiotowej zmiany jest zapewnienie instrumentu prawnego, który będzie motywował w szczególności największych odbiorców do zastosowania się do wprowadzonych ograniczeń gazu, tak aby zagwarantować efektywność systemu oraz uniknąć sytuacji, w której bardziej opłacalnym dla odbiorcy działaniem będzie nie dostosowanie się do polecenia ograniczenia poboru gazu ziemnego.

W związku z tym, że obecnie Prezes URE nie prowadzi żadnych postępowań związanych z wymierzeniem kary za nieprzestrzeganie wprowadzonych ograniczeń w poborze gazu ziemnego projekt nie przewiduje przepisu przejściowego w związku z ww. proponowanym rozwiązaniem.

Wydłużenie okresu, w którym zapasy obowiązkowe gazu ziemnego powinny zostać dostarczone do systemu gazowego (art. 2 pkt 14 projektu ustawy w zakresie dodania art. 70d do ustawy o zapasach)

Projekt zmian w ustawie o zapasach obejmuje m.in. czasowe wydłużenie okresu, w którym podmioty zobowiązane do utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego powinny dostarczyć je do systemu gazowego – z 40 do 50 dni. Zmiana ta umożliwi przede wszystkim operatorowi systemu magazynowania bardziej elastyczne zarządzanie posiadanymi pojemnościami magazynowymi. Jednocześnie będzie miała pozytywny wpływ na bezpieczeństwo dostaw gazu do odbiorców, albowiem zapewni ona podmiotom zobowiązanym do utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego dodatkową elastyczność, potrzebną w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej. Dzięki temu zwiększy się zdolność systemu gazowego do utrzymywania ciągłej pracy w warunkach szybkich i dużych wahań po stronie popytu oraz podaży w przypadku wystąpienia przerw lub zakłóceń w dostawach gazu ziemnego do krajowego systemu.

Rozwiązanie to będzie ograniczone czasowo, dlatego zmiana została umiejscowiona w rozdziale z przepisami epizodycznymi. Planuje się, że wraz z ustabilizowaniem się sytuacji na rynku, m.in. dzięki odpowiedniej rozbudowie krajowych instalacji magazynowych, nastąpi powrót do 40-dniowego okresu wyprowadzenia całego wolumenu zapasów obowiązkowych gazu ziemnego. W efekcie projekt przewiduje, że wydłużenie ww. okresu będzie obowiązywało jedynie do dnia 30 września 2024 r.

Zapewnienie pewności prawnej uczestnikom rynku elektroenergetycznego (art. 3 projektu ustawy)

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1524 oraz z 2021 r. poz. 1093) przepisy wydane na podstawie art. 9 ust. 3 i 4 ustawy – Prawo energetyczne tracą moc po upływie 36 miesięcy od dnia wejścia w życie ww. ustawy, tj. z dniem 29 sierpnia 2022 r. Przedmiotowa zmiana ma na celu zagwarantowanie uczestnikom rynku elektroenergetycznego pewności co do otoczenia regulacyjnego, w którym będą prowadzić działalność gospodarczą, przez zachowanie w mocy obowiązującego rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego. Mając na względzie szczególny okres wywołany niemożliwymi do przewidzenia oraz radykalnymi zmianami warunków funkcjonowania na europejskim oraz krajowym rynku energii,

zwiększenie pewności prawa wpłynie pozytywnie nie tylko na działalność prowadzoną przez przedsiębiorstwa energetyczne, ale również pewność i gwarancję dostaw do odbiorców, eliminując ewentualne ryzyka oraz trudności związane z koniecznością dostosowania się do nowych regulacji prawnych. W ocenie projektodawcy wydłużenie okresu obowiązywania dotychczasowego rozporządzenia regulującego funkcjonowanie systemu przysłuży się pewniejszej oraz bardziej bezpiecznej pracy Krajowego Systemu Elektroenergetycznego, dzięki zachowaniu przepisów, które obowiązywały do tej pory i których stosowanie nie wzbudza wątpliwości uczestników rynku.

Zwiększenie płynności handlu na giełdzie towarowej (art. 4 projektu ustawy)

Przedmiotowa zmiana ma na celu rozciągnięcie na dłuższy okres czasu obowiązywania instrumentu prawnego, którego celem jest zmniejszenie obciążeń finansowych po stronie przedsiębiorstw energetycznych dokonujących zakupu oraz sprzedaży nośników energii za pośrednictwem zorganizowanej platformy obrotu w związku z ustanawianiem zabezpieczeń finansowych, co wpłynie korzystnie na sposób, w jakim kształtują się ceny dla odbiorców.

Oświadczenia dotyczące projektu

1. Przepisy o wejściu w życie projektowanej ustawy

Jak wskazano wyżej projektowana ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Wpływ projektowanej ustawy na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców

Projektowana ustawa w zakresie paliw gazowych nie będzie wywierać wpływu na mikro-, małych i średnich przedsiębiorców. W zakresie gazu płynnego LPG przewidywany wpływ projektowanych zmian na mikro-, małych i średnich przedsiębiorców został przedstawiony w Ocenie Skutków Regulacji (OSR).

3. Notyfikacja

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej.

Projekt ustawy nie będzie wymagać notyfikacji Komisji Europejskiej w trybie ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 743, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie wymaga przedłożenia instytucjom i organom Unii Europejskiej oraz Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii, dokonania konsultacji lub uzgodnienia.

4. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z przepisami Unii Europejskiej.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu wzmocnienia bezpieczeństwa gazowego państwa w związku z sytuacją na rynku gazu</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Klimatu i Środowiska</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Anna Moskwa – Minister Klimatu i Środowiska</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Marta Kałkun, marta.kalkun@mos.gov.pl, +48 22 3691071, Paweł Juchniewicz, pawel.juchniewicz@mos.gov.pl, +48 22 3691068.</p>	<p>Data sporządzenia 12.07.2022 r.</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac: UD410</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Dzięki realizowanym konsekwentnie przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej działaniom zmierzającym do uniezależnienia się Polski od dostaw gazu z kierunku wschodniego, polskie przedsiębiorstwa pokrywają zapotrzebowanie na ten surowiec innymi dostępnymi ścieżkami dostaw. Jednak obecna sytuacja geopolityczna związana z inwazją Rosji na Ukrainę, która zwiększa ryzyko nieprzewidzianych przerw w dostawach paliw gazowych, a także bezprecedensowe wzrosty cen gazu ziemnego na rynkach europejskich, będące efektem manipulacji dokonywanych przez rosyjską spółkę Gazprom (po raz kolejny pokazując nierzetelność tego dostawcy), wymagają wzmocnienia systemu bezpieczeństwa dostaw paliw gazowych przez przyjęcie rozwiązań zwiększających elastyczność tego systemu.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Wzmocnienie systemu bezpieczeństwa paliwowego państwa zostanie osiągnięte przez wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385), zwana dalej ustawą – Prawo energetyczne”, i ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 2249 oraz z 2022 r. poz. 202), zwanej dalej „ustawą o zapasach”, polegających w szczególności na:

- 1) wydłużeniu do 50 dni okresu, w którym zapasy obowiązkowe gazu ziemnego powinny zostać dostarczone do systemu gazowego – dodanie art. 70d do ustawy o zapasach

Zmiana ta umożliwi przede wszystkim operatorowi systemu magazynowania bardziej elastyczne zarządzanie posiadanymi pojemnościami magazynowymi. Jednocześnie będzie miała pozytywny wpływ na bezpieczeństwo dostaw gazu do odbiorców, albowiem zapewni ona podmiotom zobowiązanym do utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego dodatkową elastyczność, potrzebną w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej. Dzięki temu zwiększy się zdolność systemu gazowego do utrzymywania ciągłej pracy w warunkach szybkich i dużych wahań po stronie popytu oraz podaży w przypadku wystąpienia przerw lub zakłóceń w dostawach gazu ziemnego do krajowego systemu;

- 2) przedłużeniu ochrony taryfowej odbiorców domowych i strategicznych instytucji pożytku publicznego do dnia 31 grudnia 2027 r. – zmiany w art. 62b ustawy – Prawo energetyczne

Proponowane zmiany pozytywnie wpłyną na bezpieczeństwo dostaw paliwa gazowego do mniejszych odbiorców, w tym odbiorców w gospodarstwach domowych.

Projekt przewiduje wydłużenie ochrony taryfowej dla odbiorców w gospodarstwach domowych oraz instytucji pożytku publicznego do końca 2027 r. Tym samym zostanie zagwarantowane, że taryfy dla tych odbiorców będą odzwierciedlać koszty uzasadnione działalności, w tym uzasadnione koszty pozyskania paliw gazowych;

- 3) upoważnieniu ministra właściwego do spraw energii do zmniejszenia w latach 2022 lub 2023 wymagania dotyczącego ilości gazu ziemnego sprzedawanego za pośrednictwem giełdy towarowej – art. 6 oraz zawieszeniu obowiązku sprzedaży gazu ziemnego za pośrednictwem giełdy w przypadku ogłoszenia stanu nadzwyczajnego – zmiany w art. 49b ustawy – Prawo energetyczne

W przypadku transakcji dokonywanych poza giełdą nie ma potrzeby wnoszenia depozytów zabezpieczających, a koszty wynikające z prowizji od zawieranych transakcji są niższe. W związku z tym zmniejszenie ww. wymagania pozytywnie wpłynie na kondycję finansową przedsiębiorstw energetycznych, w szczególności w świetle wzrostów cen surowca na rynkach europejskich.

Obecna sytuacja na rynku gazu jest na tyle nieprzewidywalna, że konieczne jest wprowadzenie elastycznych narzędzi zapewnienia płynnych transakcji na krajowym rynku gazu.

Oprócz możliwości zmniejszenia wymagania dotyczącego ilości gazu ziemnego sprzedawanego za pośrednictwem giełdy towarowej (tzw. obligo giełdowe) obowiązek ten ulegnie automatycznemu zawieszeniu w przypadku ogłoszenia stanu nadzwyczajnego. Przesłanki jego wprowadzenia zostały określone w projektowanym art. 49a ust. 2 ustawy o zapasach i należą do nich:

- zagrożenie bezpieczeństwa gazowego państwa,
- zakłócenia w dostarczaniu gazu ziemnego do systemu gazowego,
- gwałtowne, nieprzewidziane uszkodzenia lub zniszczenia urządzeń, instalacji lub sieci, powodujące przerwę w ich używaniu lub utratę ich właściwości zagrażającą bezpieczeństwu funkcjonowania systemu gazowego,
- nieprzewidziany wzrost zużycia gazu ziemnego.

Automatyczne zawieszenie obowiązku sprzedaży gazu ziemnego za pośrednictwem giełdy towarowej w przypadku ogłoszenia stanu nadzwyczajnego zapewni uczestnikom rynku większą elastyczność działania w sytuacji wystąpienia zakłóceń w dostawach gazu ziemnego;

- 4) wprowadzeniu obowiązku uwzględniania planów działań zapobiegawczych przy opracowywaniu planów rozwoju przez przedsiębiorstwo energetyczne, a także wprowadzeniu obowiązku przygotowania planu rozwoju przez operatora systemu magazynowego (również z uwzględnieniem planów działań zapobiegawczych) – zmiany w art. 16 oraz dodanie art. 16¹ w ustawie – Prawo energetyczne

Obowiązek uwzględniania planu działań zapobiegawczych przy opracowywaniu planów rozwoju przyczyni się do wzmocnienia bezpieczeństwa dostaw paliw gazowych przez konieczność wzięcia pod uwagę przez podmioty zobowiązane do sporządzania planów rozwoju informacji dotyczących m.in. ilości gazu ziemnego potrzebnego do zaspokojenia zapotrzebowania odbiorców chronionych zgodnie ze standardem określonym w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938 z dnia 25 października 2017 r. dotyczącym środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylającym rozporządzenie (UE) nr 994/2010 (Dz. Urz. UE L 280 z 28.10.2017, str. 1, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem 2017/1938”.

Zgodnie z projektem obowiązkiem opracowywania planów rozwoju zostanie objęty również operator systemu magazynowania paliw gazowych, co przyczyni się do możliwie najbardziej efektywnego zaplanowania budowy oraz rozbudowy magazynów paliw gazowych w Polsce;

- 5) wskazaniu ministra właściwego do spraw energii jako organu właściwego w rozumieniu rozporządzenia 2017/1938 – dodanie art. 15fa w ustawie – Prawo energetyczne

W celu zapewnienia jasności procedur związanych z przeprowadzaniem krajowej oceny ryzyka oraz opracowywaniem planu działań zapobiegawczych i planu na wypadek sytuacji nadzwyczajnej, o których mowa w rozporządzeniu 2017/1938, projekt doprecyzowuje, że organem właściwym na gruncie tego rozporządzenia, odpowiedzialnym za przygotowanie ww. dokumentów jest minister właściwy do spraw energii, do którego zadań w zakresie polityki energetycznej należy m.in. nadzór nad bezpieczeństwem zaopatrzenia w paliwa gazowe;

- 6) rezygnacji ze zwolnienia z obowiązku uzyskania koncesji przez podmioty, w przypadku których roczna wartość obrotu paliwami gazowymi nie przekracza 100 tys. euro – zmiany w art. 32 ustawy – Prawo energetyczne

Mając na uwadze zwiększenie bezpieczeństwa funkcjonowania rynku gazu ziemnego, projekt przewiduje zmiany w katalogu wyłączeń od obowiązku koncesyjnego. Próg zwalniający od obowiązku koncesyjnego dotyczy wyłącznie podmiotów na rynku gazu. Nie obejmuje podmiotów funkcjonujących na rynku energii elektrycznej, a tym samym odbiorcy paliw gazowych są w większym zakresie zagrożeni ewentualnym omijaniem obowiązków koncesyjnych przez sprzedawców paliwa gazowego, a tym samym są obciążeni znacznie większym ryzykiem współpracy z podmiotami niepodlegającymi bezpośredniemu monitorowaniu regulatora;

- 7) uregulowaniu sposobu ogłaszania stanu kryzysowego oraz umożliwieniu operatorowi systemu gazowego elastycznego decydowania o środkach nierynkowych, które powinny być wprowadzone – dodanie art. 49a, zmiany w art. 51 i art. 54 oraz uchylenie art. 53 ustawy o zapasach)

Projekt przewiduje, że w przypadku zaistnienia okoliczności wskazanych w art. 11 ust. 1 rozporządzenia 2017/1938 minister właściwy do spraw energii ogłosi na czas oznaczony właściwy stan kryzysowy w rozumieniu tego rozporządzenia. Ponadto precyzyjnie określa przesłanki ogłoszenia przez ministra właściwego do spraw energii stanu nadzwyczajnego, tj. najwyższego z trzech stanów kryzysowych.

Dzięki zmianom zaproponowanym w art. 51 ustawy o zapasach operator systemu przesyłowego gazowego zyska możliwość skutecznego reagowania w przypadku ogłoszenia stanu nadzwyczajnego przez decydowanie – w sposób elastyczny i dostosowany do okoliczności – o środkach, które należy zastosować w celu zapewnienia lub przywrócenia prawidłowego funkcjonowania systemu gazowego;

- 8) ustaleniu zasad dotyczących bilansowania systemu gazowego oraz rozliczeń w przypadku uruchomienia zapasów obowiązkowych oraz wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu ziemnego – zmiany w art. 52 oraz dodanie art. 52¹ w ustawie o zapasach

Projekt przewiduje rozszerzenie upoważnienia ustawowego w tym zakresie i objęcie regulacją w akcie wykonawczym wydawanym przez ministra właściwego do spraw energii również szczegółowego sposobu bilansowania systemu przesyłowego gazowego i prowadzenia rozliczeń z tytułu jego niezbilansowania w okresie wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu ziemnego.

Projektowany art. 52¹ ustawy o zapasach zobowiązuje operatora systemu przesyłowego gazowego do dokonywania bilansowania systemu przesyłowego zarówno w dobach gazowych, w których zostały uruchomione zapasy obowiązkowe gazu ziemnego, jak również wtedy gdy zostały wprowadzone ograniczenia w poborze gazu ziemnego;

- 9) aktualizacji wysokości kar za nieprzestrzeganie ograniczeń w poborze gazu ziemnego – zmiany w art. 63 ustawy o zapasach

Wysokość kar przewidzianych w aktualnym stanie prawnym nie przystaje do aktualnych warunków rynkowych, nie oddziałując tym samym na podmioty zobligowane do zastosowania się do ograniczeń w sposób prewencyjny. Celem przewidzianej w projekcie zmiany jest przede wszystkim zapobiegnięcie sytuacji, w której bardziej opłacalne byłoby niedostosowanie się do ograniczeń w poborze gazu i otrzymanie z tego tytułu kary administracyjnej wymierzonej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (URE). Dzięki zwiększeniu wysokości sankcji nabędą one współczesnego charakteru i pozwolą na zwiększenie bezpieczeństwa pracy systemu gazowego;

- 10) przedłużeniu obowiązywania rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz. U. poz. 623, z późn. zm.)

Przedmiotowa zmiana ma na celu zagwarantowanie uczestnikom rynku elektroenergetycznego pewności co do otoczenia regulacyjnego, w którym będą prowadzić działalność gospodarczą, przez zachowanie w mocy tzw. rozporządzenia systemowego. Mając na względzie szczególny okres wywołany niemożliwymi do przewidzenia oraz radykalnymi zmianami warunków funkcjonowania na europejskim oraz krajowym rynku energii, zwiększenie pewności co do stałości prawa pozytywnie wpłynie nie tylko na działalność prowadzoną przez przedsiębiorstwa energetyczne, ale również na pewność i gwarancję dostaw do odbiorców, eliminując ewentualne ryzyka oraz trudności związane z koniecznością dostosowania się do nowych regulacji prawnych;

- 11) zwiększeniu płynności handlu na giełdzie towarowej (art. 4 projektu ustawy)

Przedmiotowa zmiana ma na celu rozciągnięcie na dłuższy okres czasu obowiązywania instrumentu prawnego, którego celem jest zmniejszenie obciążeń finansowych po stronie przedsiębiorstw energetycznych dokonujących zakupu oraz sprzedaży nośników energii za pośrednictwem zorganizowanej platformy obrotu w związku z ustanawianiem zabezpieczeń finansowych, co wpłynie korzystnie na sposób, w jaki kształtują się ceny dla odbiorców.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Obecnie w Unii Europejskiej trwają prace nad kolejnymi sankcjami wobec Federacji Rosyjskiej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Podmioty utrzymujące zapasy obowiązkowe gazu ziemnego	19	Informacje przekazywane przez podmioty ministrowi właściwemu do spraw energii na podstawie art. 27 ust. 2 pkt 2 ustawy o zapasach	<ul style="list-style-type: none"> wydłużenie z 40 do 50 dni okresu, w którym zapasy obowiązkowe gazu ziemnego powinny zostać dostarczone do systemu gazowego
Operator systemu przesyłowego gazowego, operatorzy systemów dystrybucyjnych gazowych oraz operator systemu połączonego gazowego	53	Dostępny na stronie internetowej URE wykaz przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się przesyłaniem, dystrybucją, magazynowaniem paliw gazowych, skraplaniem gazu ziemnego lub regazyfikacją skroplonego gazu ziemnego, przesyłaniem dwutlenku węgla	<ul style="list-style-type: none"> zwracanie się (z własnej inicjatywy lub po otrzymaniu zawiadomienia) do ministra właściwego do spraw energii o zgodę na uruchomienie zapasów obowiązkowych lub o skierowanie do Rady Ministrów wniosku o wprowadzenie ograniczeń w poborze gazu

Operator systemu przesyłowego gazowego	1	Dostępny na stronie internetowej URE wykaz przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się przesyłaniem, dystrybucją, magazynowaniem paliw gazowych, skraplaniem gazu ziemnego lub regazyfikacją skroplonego gazu ziemnego, przesyłaniem dwutlenku węgla	<ul style="list-style-type: none"> dokonywanie bilansowania systemu przesyłowego gazowego w dobach gazowych, w których zostały uruchomione zapasy obowiązkowe gazu ziemnego, lub zostały wprowadzone ograniczenia w poborze gazu ziemnego
Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych lub energii	247	Dostępny na stronie internetowej URE rejestr przedsiębiorstw energetycznych posiadających koncesję w zakresie innym niż paliwa ciekłe	<ul style="list-style-type: none"> obowiązek uwzględniania planu działań zapobiegawczych przy opracowywaniu planów rozwoju
Operator systemu magazynowania	1	Dostępny na stronie internetowej URE wykaz przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się przesyłaniem, dystrybucją, magazynowaniem paliw gazowych, skraplaniem gazu ziemnego lub regazyfikacją skroplonego gazu ziemnego, przesyłaniem dwutlenku węgla	<ul style="list-style-type: none"> obowiązek opracowywania planu rozwoju
Podmioty, w przypadku których roczna wartość obrotu nie przekracza równowartości 100 000 euro	Brak danych		<ul style="list-style-type: none"> obowiązek uzyskania koncesji na obrót paliwami gazowymi
Minister właściwy do spraw energii	1		<ol style="list-style-type: none"> możliwość zmniejszenia w latach 2022 lub 2023 poziomu obliża giełdowego; ogłaszanie stanu kryzysowego; wydanie rozporządzenia określającego sposób prowadzenia rozliczeń za uruchomione zapasy obowiązkowe gazu ziemnego oraz szczegółowy sposób bilansowania systemu przesyłowego i prowadzenia rozliczeń z tytułu jego niezbilansowania w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych lub wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu; współpraca z Prezesem URE przy uzgadnianiu planu rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na pojemności instalacji magazynowych.
URE	1		<ol style="list-style-type: none"> uzgadnianie planu rozwoju operatora systemu

			<p>magazynowania w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw energii;</p> <p>2) zmiana sposobu naliczania kar za nieprzestrzeganie wprowadzonych ograniczeń w poborze gazu ziemnego;</p> <p>3) uzgadnianie planu rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na pojemności instalacji magazynowych we współpracy z ministrem właściwym do spraw energii.</p>
--	--	--	--

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Mając na względzie priorytetowy charakter przedmiotowej regulacji wynikający z konieczności możliwie pilnego wprowadzenia do krajowego porządku prawnego instrumentów prawnych, które umożliwią reagowanie w czasie rzeczywistym na postępujący kryzys na rynkach surowców energetycznych, wywołany agresją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę oraz stosowaniem niedozwolonych praktyk rynkowych przez Gazprom, projekt nie podlegał uzgodnieniom międzyresortowym, opiniowaniu oraz konsultacjom publicznym. Uszczelnienie szeroko rozumianego krajowego systemu bezpieczeństwa oraz wyposażenie go w instrumenty prawne, które pozwolą przeciwdziałać negatywnym skutkom jeszcze przed ich materializacją, jest szczególnie istotne w kontekście roli gazu ziemnego dla gospodarki i uzasadnia wyjątkowy tryb postępowania z przedmiotowym projektem.

W ramach procesu opiniowania zasięgnięto opinii, co do zakresu i kształtu regulacji, Prezesa URE oraz Pełnomocnika Rządu do spraw Strategicznej Infrastruktury Energetycznej. Projekt skonsultowany został również ze spółkami: OGP Gaz-System S.A. oraz Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Wejście w życie projektowanych przepisów nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projekt przewiduje przedłużenie ochrony taryfowej dla odbiorców w gospodarstwach domowych i strategicznych instytucji pożytku publicznego do końca 2027 r. Ponadto nie przewiduje się konieczności zapewnienia dodatkowych środków, w związku z wprowadzonym obowiązkiem uzgadniania przez Prezesa URE planu rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na pojemności instalacji magazynowych we współpracy z ministrem właściwym do spraw energii. Uzgadniany raz plan będzie następnie podlegał jedynie aktualizacji co dwa lata,

w związku z tym wprowadzany obowiązek nie wydaje się pociągać za sobą konieczności zapewnienia dodatkowych etatów, a w związku z tym potrzeby zabezpieczenia dla URE dodatkowych środków finansowych.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	<p>Proponowane rozwiązania mają na celu wzmocnienie systemu bezpieczeństwa dostaw paliw gazowych przez wprowadzenie rozwiązań zwiększających elastyczność tego systemu.</p> <p>Jednym z takich rozwiązań jest możliwość ograniczenia przez ministra właściwego do spraw energii wymagania dotyczącego ilości gazu ziemnego sprzedawanego za pośrednictwem giełdy towarowej, co w świetle obserwowanych wzrostów cen surowca pozytywnie wpłynie na płynność finansową przedsiębiorstw energetycznych. Należy dodać, że w sytuacji ogłoszenia stanu nadzwyczajnego obowiązek sprzedaży gazu ziemnego za pośrednictwem giełdy towarowej ulega zawieszeniu na czas trwania tego stanu. Upoważnienie ministra do ww. działania ma charakter jedynie czasowy, tj. ograniczony do lat 2022 i 2023, natomiast zawieszenie ww. obowiązku może nastąpić jedynie w przypadku ogłoszenia stanu nadzwyczajnego, tj. w przypadku wystąpienia poważnych zakłóceń w funkcjonowaniu rynku paliw gazowych.</p> <p>Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych będą zobowiązane do uwzględniania planu działań zapobiegawczych przy opracowywaniu planów rozwoju, co zapewni bardziej kompleksowe podejście do rozwoju sieci gazowych. Ponadto plan rozwoju zobowiązany będzie opracowywać również operator systemu magazynowania. Powyższe nieznacznie zwiększy obciążenie administracyjne przedsiębiorstw energetycznych, jednak w efekcie pozytywnie wpłynie na rozwój konkurencyjności, w związku z tym, że rozwój infrastruktury gazowej w Polsce, w tym budowa i rozbudowa instalacji magazynowej, będą mogły być przeprowadzone w sposób możliwie najbardziej efektywny, również pod względem kosztów.</p> <p>Przedsiębiorstwa energetyczne, których roczny obrót paliwami gazowymi nie przekracza 100 000 euro, będą zobowiązane do uzyskania koncesji. Celem jest zwiększenie bezpieczeństwa funkcjonowania rynku gazu ziemnego w związku z obserwowanym celowym omijaniem obowiązku koncesyjnego.</p> <p>Zgodnie z projektem operator systemu gazowego uzyska możliwość skutecznego reagowania w przypadku ogłoszenia stanu nadzwyczajnego przez decydowanie o środkach nierynkowych, jakie należy zastosować w danej sytuacji. Pozwoli to na możliwie najszybsze i najbardziej efektywne zapewnienie lub przywrócenie prawidłowego funkcjonowania systemu gazowego, zapewniając możliwość stabilnego funkcjonowania przedsiębiorstw działających w różnych sektorach gospodarki.</p> <p>Rozwiązania zaproponowane w projekcie przewidują również wprowadzenie zasad dotyczących bilansowania systemu gazowego oraz rozliczeń w przypadku uruchomienia zapasów obowiązkowych czy wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu ziemnego, zwiększając pewność uczestników rynku co do stanu prawnego, w jakim może przyjść im działać w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej, tak by mogli oni planować podejmowane przez siebie działania</p>						

		<p>w sposób racjonalny oraz gwarantujący bezpieczeństwo nieprzerwanych dostaw do odbiorców.</p> <p>Zwiększeniu ulegnie wysokość kar za nieprzestrzeganie przez przedsiębiorstwa wprowadzonych ograniczeń w poborze gazu, tak aby miały one charakter faktycznie prewencyjny, odpowiadający dzisiejszym warunkom rynkowym.</p> <p>Projekt przewiduje również, że wydłużeniu ulegnie okres, w jakim przedsiębiorstwa zobowiązane do utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, powinny dostarczyć je do systemu gazowego – z 40 do 50 dni, zapewniając im tym samym dodatkową elastyczność, potrzebną w sytuacji kryzysowej.</p>
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Jw.
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	<p>Proponowane zmiany pozytywnie wpłyną na bezpieczeństwo dostaw tego paliwa do mniejszych odbiorców, w tym odbiorców w gospodarstwach domowych.</p> <p>Projekt przewiduje wydłużenie ochrony taryfowej dla odbiorców w gospodarstwach domowych oraz instytucji pożytku publicznego do końca 2027 r. Tym samym zostanie zagwarantowane, że taryfy dla tych odbiorców będą podlegać kontroli niezależnego organu, jakim jest Prezes URE.</p>
Niemierzalne		Nie dotyczy
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☒ nie ☐ nie dotyczy	
<p>Komentarz:</p> <p>Operator systemu magazynowania paliw gazowych będzie zobowiązany do opracowywania planu rozwoju, który będzie uzgadniał z Prezesem URE działającym w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw energii. Ponadto przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych będą zobowiązane (w tym również operator systemu magazynowania) do uwzględniania planu działań zapobiegawczych przy opracowywaniu planów rozwoju, co zapewni bardziej kompleksowe podejście do rozwoju sieci gazowych, w tym budowy i rozbudowy magazynów paliw gazowych, które pełnią istotną funkcję w krajowym systemie przesyłowym, zapewniając m.in. możliwość utrzymywania w nich zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, które stanowią jeden z dwóch środków nierynkowych służących zapewnieniu bezpieczeństwa gazowego państwa w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej.</p> <p>Przedsiębiorstwa energetyczne, których roczny obrót paliwami gazowymi nie przekracza 100 000 euro, będą zobowiązane do uzyskania koncesji. Związane jest to z koniecznością zwiększenia bezpieczeństwa funkcjonowania rynku gazu ziemnego w związku z obserwowanym celowym omijaniem obowiązku koncesyjnego przez tworzenie wielu małych podmiotów jedynie w tym celu. Przedmiotowe przedsiębiorstwa prowadzące w dniu wejścia w życie projektowanej ustawy działalność polegającą na obrocie paliwami gazowymi mogą ją kontynuować jedynie pod warunkiem złożenia do Prezesa URE</p>		

wniosku o udzielenie koncesji na obrót paliwami gazowymi. W przypadku podjęcia przez Prezesa URE decyzji o nieudzieleniu koncesji podmiot będzie zobowiązany do zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej.

Przewidziane w projekcie rozwiązania polegające na upoważnieniu ministra właściwego do spraw energii do zmniejszenia w latach 2022 i 2023 wymagania dotyczącego ilości gazu sprzedawanego za pośrednictwem giełdy towarowej (tzw. obligo giełdowe) oraz całkowite zawieszenie obowiązku sprzedaży gazu ziemnego na giełdzie towarowej w sytuacji ogłoszenia stanu nadzwyczajnego ograniczają ilość procedur z tym związanych, w tym m.in. konieczność wnoszenia depozytów zabezpieczających.

9. Wpływ na rynek pracy

Przedmiotowa regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☐ zdrowie
☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☒ inne: bezpieczeństwo gazowe	

Omówienie wpływu	Wejście w życie projektowanych przepisów pozytywnie wpłynie na bezpieczeństwo gazowe kraju przez uelastycznienie systemu bezpieczeństwa dostaw paliw gazowych niezbędne w świetle warunków panujących obecnie na rynku gazu, w tym bezprecedensowych wzrostów cen surowca oraz zwiększonego ryzyka przerw w dostawach paliw gazowych do odbiorców.
------------------	--

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Proponuje się, że projektowana ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie rekomenduje się wskazywania konkretnych mierników do ewaluacji.

Przewiduje się, że monitoring efektów wdrożenia projektu ustawy będzie się odbywał na bieżąco przy zastosowaniu zwyczajowych mierników pozwalających na ocenę efektywności działania rynku gazu ziemnego, w tym m.in. określaniu bezpiecznego poziomu zapasów obowiązkowych, skali zużycia gazu ziemnego przez odbiorców końcowych czy poziomu i kierunków importu paliw gazowych.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA¹⁾

z dnia

w sprawie sposobu prowadzenia rozliczeń oraz bilansowania systemu przesyłowego gazowego w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz w okresie wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu ziemnego

Na podstawie art. 52¹ ust. 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 2249 oraz z 2022 r. poz. 202 i ...) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób prowadzenia rozliczeń za uruchomione zapasy obowiązkowe gazu ziemnego oraz kalkulacji ceny za paliwa gazowe stosowanej do tych rozliczeń;
- 2) szczegółowy sposób bilansowania systemu przesyłowego gazowego i prowadzenia rozliczeń z tytułu jego niezbilansowania w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz w okresie wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu ziemnego.

Rozdział 2

Sposób prowadzenia rozliczeń za uruchomione zapasy obowiązkowe gazu ziemnego oraz kalkulacji ceny za paliwa gazowe stosowanej do tych rozliczeń

§ 2. Operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemu połączonego gazowego określa ilość gazu ziemnego pobraną od przedsiębiorstwa energetycznego wykonującego działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub od podmiotu dokonującego przywozu gazu ziemnego zobowiązanego do utrzymywania zapasów

¹⁾ Minister Klimatu i Środowiska kieruje działem administracji rządowej – energia, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Klimatu i Środowiska (Dz. U. poz. 1949).

obowiązkowych gazu ziemnego, którego zapasy obowiązkowe gazu ziemnego zostały uruchomione, dla każdej doby gazowej:

- 1) na podstawie informacji przekazanych przez operatora systemu magazynowania – w odniesieniu do ilości uruchomionych zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych w instalacjach magazynowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) na podstawie złożonej przez podmiot zlecający usługę przesyłania gazu ziemnego nominacji na odpowiednim punkcie wejścia o fizycznej lokalizacji, w którym podmiot ten posiada wydzieloną przepustowość na potrzeby zapasów obowiązkowych gazu ziemnego lub Punkcie Wzajemnego Połączenia oraz wirtualnym punkcie wyjścia dla realizacji zadań związanych z obowiązkiem dostarczenia zapasu obowiązkowego gazu ziemnego z terenu państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym – w odniesieniu do zapasów obowiązkowych gazu ziemnego utrzymywanych w instalacjach magazynowych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3. Operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemu połączonego gazowego kalkuluje odrębnie dla każdej doby gazowej opłatę za odebrane zapasy obowiązkowe gazu ziemnego, którą uiszcza na rzecz właściciela tych zapasów, według wzoru:

$$O_{OZB} = IO * CSR_{BE}$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

O_{OZB} – wysokość opłaty za odebrane zapasy obowiązkowe gazu ziemnego w [zł],

IO – ilości gazu ziemnego odebrane z zapasów obowiązkowych gazu ziemnego,

CSR_{BE} – cenę średnią rozliczenia bilansowania w [zł/kWh], dla doby gazowej, w której doszło do odebrania gazu ziemnego, zgodnie z § 6, dla obszaru bilansowania gazu wysokometanowego E.

§ 4. Operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemu połączonego gazowego ustala ilości gazu ziemnego dostarczone podmiotowi zlecającemu usługę przesyłania gazu ziemnego, na rzecz którego zapasy obowiązkowe gazu ziemnego zostały uruchomione w danej dobie gazowej, według wzoru:

$$ID = \frac{DIN_{ZUP}}{\sum DIN_{<0}} * UR$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

- ID – ilość gazu ziemnego dostarczoną podmiotowi zlecającemu usługę przesyłania gazu ziemnego, na rzecz którego zapasy obowiązkowe gazu ziemnego zostały uruchomione w danej dobie gazowej [w kWh],
- DIN_{ZUP} – wartość niezbilansowania podmiotu zlecającego usługę przesyłania gazu ziemnego, na rzecz którego zapasy obowiązkowe gazu ziemnego zostały uruchomione w danej dobie gazowej [kWh],
- DIN_{<0} – wartość niezbilansowania wszystkich podmiotów zlecających usługę przesyłania gazu ziemnego, których niezbilansowanie jest mniejsze od zera [w kWh],
- UR – łączną ilość gazu ziemnego uruchomioną z zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, ustaloną na podstawie informacji od operatora systemu magazynowania i na podstawie sumy alokacji dla punktu wirtualnego, o którym mowa w § 2 pkt 2 [w kWh].

§ 5. Podmiot zlecający usługę przesyłania gazu ziemnego, któremu zapasy obowiązkowe gazu ziemnego zostały dostarczone przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemu połączonego gazowego, uiszcza na rzecz tego operatora opłatę obliczaną według wzoru:

$$O_{DZO} = ID * CSRBE$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

- O_{DZO} – wysokość opłaty za dostarczony zapas obowiązkowy gazu ziemnego [w zł],
- ID – dostarczone podmiotowi zlecającemu usługę przesyłania gazu ziemnego ilości gazu ziemnego z uruchomionych zapasów obowiązkowych gazu ziemnego [w kWh],
- CSRBE – cenę średnią rozliczenia bilansowania w [zł/kWh], dla doby gazowej, w której doszło do odebrania gazu ziemnego, zgodnie z § 6, dla obszaru bilansowania gazu wysokometanowego E.

§ 6. 1. Cena średnia rozliczenia bilansowania ustalana jest, dla obszaru bilansowania gazu wysokometanowego E lub gazu zaazotowanego Lw, jako cena stanowiąca średnią ważoną wolumenem ze wszystkich transakcji giełdowych zawartych w danej dobie gazowej na giełdzie towarowej, w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 170), lub na rynku zorganizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca

2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 861 i 872), w ramach rynku, na którym obrót gazem ziemnym prowadzony jest w dniu jego dostawy (indeks dla rynku dnia bieżącego gazu ziemnego).

2. W przypadku braku możliwości ustalenia ceny średniej rozliczenia bilansowania, w sposób określony w ust. 1, do rozliczenia przyjmuje się cenę ustaloną na podstawie ostatnio opublikowanego indeksu dla rynku dnia bieżącego gazu ziemnego dla krajowego systemu przesyłowego gazu wysokometanowego lub gazu zaazotowanego na giełdzie towarowej, w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych, lub na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi.

Rozdział 3

Szczegółowy sposób bilansowania systemu przesyłowego gazowego i prowadzenia rozliczeń z tytułu jego niezbilansowania

§ 7. 1. W dobach gazowych, w których dostarczany był gaz ziemny z uruchomionych zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, oraz w okresie, w którym były wprowadzone ograniczenia w poborze gazu ziemnego w stopniu zasilania wyższym niż pierwszy, operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemu połączonego gazowego bilansuje system przesyłowy gazowy w oparciu o środki nierynkowe, o których mowa w załączniku VIII rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938 z dnia 25 października 2017 r. dotyczące środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylające rozporządzenie (UE) nr 994/2010 (Dz. Urz. UE L 280 z 28.10.2017, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 104 z 01.04.2022, str. 53), z uwzględnieniem zamówionych wcześniej usług bilansujących.

2. W celu zapewnienia neutralności kosztowej działań bilansujących podejmowanych w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemu połączonego gazowego:

- 1) przenosi koszty i przychody związane z rozliczeniem niezbilansowania systemu przesyłowego gazowego oraz koszty związane z zakupem i sprzedażą gazu ziemnego z uruchomionych zapasów obowiązkowych gazu ziemnego na podmioty zlecające usługę przesyłania gazu ziemnego za pomocą opłaty związanej z neutralnością bilansowania, w rozumieniu przepisów rozporządzenia Komisji (UE) nr 312/2014 z dnia 26 marca 2014 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący bilansowania gazu w sieciach

przesyłowych (Dz. Urz. UE L 91 z 27.03.2014, str. 15), zwanego dalej „rozporządzeniem 312/2014”;

- 2) stosuje metodę kalkulacji opłat związanych z neutralnością bilansowania zatwierdzoną przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na podstawie art. 30 ust. 2 rozporządzenia 312/2014.

§ 8. W przypadku ujemnego niezbilansowania, przez podmiot zlecający usługę przesyłania gazu ziemnego, ilości paliwa gazowego dostarczonego i pobranego przez niego z systemu przesyłowego gazowego w dobach gazowych, w których dostarczany był gaz ziemny z uruchomionych zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, oraz w okresie, w którym były wprowadzone ograniczenia w poborze gazu ziemnego w stopniu zasilania wyższym niż pierwszy, podmiot ten uiszcza na rzecz operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemu połączonego gazowego opłatę za działania bilansujące obliczoną dla każdej doby gazowej według wzoru:

$$ORB_{P-ZO} = \{ |DIN| - ID \} * CSR_B$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

ORB_{P-ZO} – wysokość opłaty za pobrane paliwo gazowe przez podmiot zlecający usługę przesyłania gazu ziemnego, którego niezbilansowanie jest mniejsze od zera,

DIN – dobową ilość niezbilansowania w danej dobie gazowej [kWh],

ID – dostarczone podmiotowi zlecającemu usługę przesyłania gazu ziemnego ilości gazu ziemnego z uruchomionych zapasów obowiązkowych gazu ziemnego [w kWh],

CSR_B – cenę średnią rozliczenia bilansowania w [zł/kWh], dla doby gazowej, w której doszło do odebrania gazu ziemnego, zgodnie z § 6.

§ 9. W przypadku dodatniego niezbilansowania, przez podmiot zlecający usługę przesyłania gazu ziemnego, ilości paliwa gazowego dostarczonego i pobranego przez niego z systemu przesyłowego gazowego w dobach gazowych, w których dostarczany był gaz ziemny z uruchomionych zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz okresie, w którym były wprowadzone ograniczenia w poborze gazu ziemnego w stopniu zasilania wyższym niż pierwszy, operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemu połączonego gazowego uiszcza na rzecz tego podmiotu opłatę za dostarczony przez ten podmiot gaz ziemny, obliczoną według następującego wzoru:

$$ORB_{D-ZO} = DIN * CSR_B$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

ORB_{D-ZO} – wysokość opłaty za dostarczone paliwo gazowe przez podmiot zlecający usługę przesyłania, którego niezbilansowanie jest większe od zera,

DIN – dobową ilość niezbilansowania w danej dobie gazowej [kWh],

CSRB – cenę średnią rozliczenia bilansowania w [zł/kWh], dla doby gazowej, w której doszło do odebrania gazu ziemnego, zgodnie z § 6.

§ 10. 1. W dobach gazowych, w których uruchomione zostały zapasy obowiązkowe gazu ziemnego ustalana jest opłata związana z neutralnością finansową bilansowania odrębnie dla każdego obszaru bilansowania, obliczona według wzoru:

$$\text{ONB}_{\text{ZO}} = \text{SNF}_{\text{ZO}} * \text{EP}$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

ONB_{ZO} - wysokość opłaty związanej z neutralnością finansową bilansowania w dobie gazowej, w której uruchomiono zapasy obowiązkowe gazu ziemnego,

SNF_{ZO} - stawkę opłaty związanej z neutralnością finansową bilansowania stosowaną dla dób gazowych, w których uruchomiono zapas obowiązkowy gazu ziemnego, która publikowana jest na stronie internetowej operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemu połączonego gazowego,

EP - ilość gazu ziemnego stanowiąca sumę ilości dobowych gazu ziemnego w danym okresie rozliczeniowym przekazanego przez podmiot zlecający usługę przesyłania gazu ziemnego do przesłania w punkcie wejścia do systemu przesyłowego i odebranego przez ten podmiot w punkcie wyjścia z systemu przesyłowego, z wyłączeniem ilości przekazanych i odebranych w wirtualnych punktach wejścia i wyjścia.

2. Opłata, o której mowa w ust. 1, uiszczana jest przez:

- 1) podmiot zlecający usługę przesyłania gazu ziemnego na rzecz operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemu połączonego gazowego - gdy przyjmuje wartość dodatnią;
- 2) operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemu połączonego gazowego na rzecz podmiotu zlecającego usługę przesyłania gazu ziemnego – gdy przyjmuje wartość ujemną.

3. Opłata związana z neutralnością finansową bilansowania w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz stawka SNF_{ZO} są wyznaczone w każdym okresie rozliczeniowym, w którym uruchomiono zapas obowiązkowy gazu ziemnego.

4. Opłata związana z neutralnością bilansowania w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego jest oparta o:

- 1) koszty i przychody przypisane bezpośrednio do każdego obszaru bilansowania i wynikające wprost z zapisów księgowych operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemu połączonego gazowego;
- 2) koszty wspólne, które są alokowane do każdego obszaru bilansowania na podstawie klucza rozliczeniowego odzwierciedlającego w ujęciu wartościowym działania operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemu połączonego gazowego podejmowane w celu zbilansowania poszczególnych obszarów bilansowania.

§ 11. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER KLIMATU I ŚRODOWISKA

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel wydania aktu normatywnego

Zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2249, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o zapasach”, każde przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą oraz każdy podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego są zobowiązani do utrzymywania zapasów obowiązkowych, w celu zapewnienia zaopatrzenia Rzeczypospolitej Polskiej w gaz ziemny oraz minimalizacji skutków w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa gazowego państwa, wystąpienia sytuacji awaryjnej w sieci gazowej lub nieprzewidzianego wzrostu zużycia gazu ziemnego. Zapasy obowiązkowe, jako jeden ze środków bezpieczeństwa dostaw, mają być gotowe do wykorzystania na wypadek sytuacji kryzysowej (czyli zdarzenia przyszłego niepewnego, co do którego brak jest możliwości określenia momentu, w którym miałyby ono nastąpić albo czy wystąpi), w momencie gdy rynek nie będzie w stanie odpowiedzieć na kryzys, czyli wyłącznie po wyczerpaniu środków o charakterze rynkowym.

Zgodnie z art. 52¹ ust. 4 ustawy o zapasach minister właściwy do spraw energii określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób prowadzenia rozliczeń za uruchomione zapasy obowiązkowe gazu ziemnego oraz kalkulacji ceny za paliwa gazowe stosowanej do tych rozliczeń,
- 2) szczegółowy sposób bilansowania systemu przesyłowego gazowego i prowadzenia rozliczeń z tytułu jego niezbilansowania w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz w okresie wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu ziemnego

– biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia bezpieczeństwa gazowego państwa, potrzebę zapewnienia neutralności kosztowej działań bilansujących podejmowanych przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych, równoprawne traktowanie przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą, podmiotów dokonujących przywozu gazu ziemnego oraz innych użytkowników systemu gazowego, a także przejrzysty i obiektywny charakter przyjętego systemu rozliczeń.

Uwzględniając cel stosowania środka w postaci uruchamiania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego (zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu gazowego i bezpieczeństwa dostaw gazu), uzasadnione jest zakwalifikowanie tego środka jako szczególnego działania bilansującego podejmowanego przez operatora w sytuacji nadzwyczajnej. Sposób prowadzenia rozliczeń z tytułu uruchomienia zapasów obowiązkowych, przewidujący określone zadania dla operatora systemu przesyłowego gazowego, uregulowany w projektowanym rozporządzeniu, będzie miał zastosowanie w sytuacji nadzwyczajnej, w której operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemu połączonych gazowych, w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dostaw lub wystąpienia sytuacji kryzysowej związanej zakłóceniem ciągłości dostaw gazu ziemnego, po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw energii, uruchomi zapasy obowiązkowe gazu ziemnego.

Uregulowanie mechanizmów prowadzenia rozliczeń oraz bilansowania systemu przesyłowego gazowego w przepisach prawa polskiego ma charakter „szczegółowych środków”, o których mowa w art. 2 ust. 4 rozporządzenia Komisji (UE) nr 312/2014 z dnia 26 marca 2014 r. ustanawiającym kodeks sieci dotyczący bilansowania gazu w sieciach przesyłowych (Dz. Urz. UE L 91 z 27.03.2014 str. 15), zwanego dalej „rozporządzeniem 312/2014”, uwzględniających szczególne warunki funkcjonowania systemów gazowych w stanie nadzwyczajnym.

Określając w przepisach ustawy o zapasach rolę operatora systemu przesyłowego lub operatora systemów połączonych gazowych przyjęto, że, z uwagi na szczególnie status prawny operatora, działania podejmowane przez niego w związku rozliczaniem zapasów obowiązkowych powinny opierać się na zasadzie neutralności kosztowej działań bilansujących, zgodnie z którą operator nie może czerpać zysków ani osiągać strat w związku z prowadzeniem działalności w zakresie bilansowania systemu przesyłowego gazowego.

W celu zwiększenia pewności prawnej oraz wyjaśnienia istniejących wątpliwości interpretacyjnych w zakresie sposobu prowadzenia rozliczeń oraz bilansowania systemu przesyłowego gazowego w przypadku uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz w okresie wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu ziemnego, a także ze względu na faktyczny sposób, w jaki następuje uruchomienie tych zapasów, istnieje uzasadniona potrzeba wydania projektowanego rozporządzenia, które określi sposób prowadzenia rozliczeń oraz bilansowania systemu przesyłowego gazowego w przypadku uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz w okresie wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu ziemnego. Wybrane aspekty sposobu prowadzenia rozliczeń oraz bilansowania systemu przesyłowego gazowego w przypadku uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz w okresie wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu ziemnego są obecnie regulowane przez operatora systemu przesyłowego w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRiESP). Jednakże, ze względu na konieczność rozstrzygnięcia wątpliwości interpretacyjnych sygnalizowanych przez uczestników rynku w stosunku do obowiązującego stanu prawnego, wskazane jest podjęcie dalszych działań legislacyjnych, które jednoznacznie rozstrzygną sposób prowadzenia rozliczeń oraz bilansowania systemu przesyłowego w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz w okresie wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu ziemnego.

2. Opis najważniejszych rozwiązań projektu rozporządzenia

Projektowane rozporządzenie w § 2 określa mechanizm ustalania przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych ilości gazu ziemnego, które zostały odebrane od podmiotów zobowiązanych do utrzymywania zapasów obowiązkowych, w każdej dobie gazowej, w której doszło do ich uruchomienia. Mechanizm ten został zróżnicowany w zależności od tego, czy zapasy obowiązkowe gazu ziemnego są utrzymywane na terytorium Polski, czy też poza jej granicami. Ilości gazu ziemnego odebrane przez operatora systemu przesyłowego gazowego od przedsiębiorstw energetycznych lub podmiotów zobowiązanych do utrzymywania zapasów obowiązkowych rozliczane będą dobowo, zgodnie z przepisem § 3 projektu rozporządzenia, po cenie średniej rozliczenia bilansowania ustalonej, dla obszaru bilansowania gazu wysokometanowego E lub gazu zaazotowanego Lw, zgodnie z § 6 projektu rozporządzenia.

Ilości gazu ziemnego dostarczone podmiotom zlecającym usługę przesyłania w ramach uruchomionych zapasów obowiązkowych obliczane, zgodnie ze wzorem określonym w § 4 projektu rozporządzenia, będą uwzględniane w ramach prowadzenia przez operatora systemu przesyłowego gazowego rozliczeń z tytułu niezbilansowania ilości paliw gazowych dostarczonych i pobranych z systemu gazowego w sytuacji wystąpienia sytuacji kryzysowej związanej z zakłóceniem ciągłości dostaw gazu ziemnego. Przy czym dotyczy to podmiotu zlecającego usługę przesyłania, którego wartość niezbilansowania jest mniejsza od zera w danej dobie gazowej. Wartość niezbilansowania jest ustalana zgodnie z IRiESP.

Rozliczenia z podmiotami zlecającymi usługę przesyłania będą również prowadzone w ramach ceny średniej rozliczenia bilansowania, dla obszaru bilansowania gazu wysokometanowego E, ustalonej dla doby gazowej, w której doszło do odebrania gazu ziemnego, zgodnie ze wzorem określonym w § 5 projektu rozporządzenia.

Zgodnie z projektowanym § 6 cena średnia rozliczenia bilansowania, dla obszaru bilansowania gazu wysokometanowego E lub gazu zaazotowanego Lw, będzie ustalana jest jako cena stanowiąca średnią ważoną wolumenem ze wszystkich transakcji giełdowych zawartych w danej dobie gazowej na giełdzie towarowej w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 170) lub na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 861, z późn. zm.), w ramach rynku, na którym obrót gazem ziemnym jest prowadzony w dniu jego dostawy (indeks dla rynku dnia bieżącego gazu ziemnego dla krajowego systemu przesyłowego gazu wysokometanowego). Na skutek wdrożenia powyższej regulacji cena średnia rozliczenia bilansowania będzie ustalana w oparciu o niezależny i obiektywny miernik. Należy mieć na uwadze, że przepis ten przewiduje, że w dobach gazowych, w których doszło do uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, do rozliczania niezbilansowania nie stosuje się tzw. końcowej ceny kupna oraz końcowej ceny sprzedaży (w rozumieniu art. 22 rozporządzenia 312/2014), a rozliczenie niezbilansowania następuje po cenie obliczonej zgodnie z § 6 ust. 1 lub 2 projektu rozporządzenia, tj. co do zasady po cenie obliczanej zgodnie z mechanizmem kształtowania ceny średniej rozliczenia bilansowania. Rozwiązanie takie sprawi, że z jednej strony nie powstanie strata po stronie przedsiębiorstw energetycznych i podmiotów, od których zapas obowiązkowy jest odbierany – cena po której operator będzie nabywał gaz stanowiący zapas obowiązkowy będzie bowiem analogiczna do ceny wykorzystywanej w ramach bilansowania handlowego (tymczasem w razie zastosowania cen końcowych operator nabywałby paliwo gazowe stanowiące zapas obowiązkowy po cenie średniej, a odsprzedawałby w ramach bilansowania handlowego po cenie końcowej), z drugiej zaś strony podmioty wprowadzające do systemu przesyłowego większe ilości paliwa gazowego aniżeli ilości odebrane przez ich odbiorców (co przyczynia się do zniwelowania skutków sytuacji kryzysowej) nie będą z tego tytułu obciążane koniecznością odsprzedaży paliwa gazowego do operatora systemu przesyłowego po cenie końcowej, co również generowałoby straty finansowe po stronie takich podmiotów.

Z kolei § 7 projektu rozporządzenia określa szczegółowy sposób zapewnienia neutralności kosztowej działań bilansujących podejmowanych przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych oraz w okresie, w którym były wprowadzone ograniczenia w poborze gazu ziemnego w stopniu zasilania wyższym niż pierwszy. Neutralność tę operator zapewnia za pomocą opłaty związanej z neutralnością bilansowania, przy czym odpowiednie zastosowanie znajdzie w tym zakresie metoda kalkulacji opłat związanych z neutralnością bilansowania zatwierdzona przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na podstawie art. 30 ust. 2 rozporządzenia 312/2014.

Rozliczenia z tytułu ujemnego niezbilansowania przez użytkownika ilości paliw gazowych dostarczonych i pobranych przez niego z systemu gazowego w sytuacji nadzwyczajnej będą prowadzone z uwzględnieniem zasady wyrażonej w projektowanym § 8 rozporządzenia. Natomiast, w przypadku dodatniego niezbilansowania przez użytkownika ilości paliw gazowych dostarczonych i pobranych przez niego z systemu gazowego, operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemu połączonego gazowego uiszczają na rzecz tego użytkownika opłatę za dostarczony gaz ziemny zgodnie z § 9 projektu rozporządzenia.

Przepływy pieniężne z tytułu neutralności bilansowania są realizowane przez pobieranie lub uiszczanie przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych opłaty związanej z neutralnością bilansowania. Opłata związana z neutralnością finansową bilansowania, w której są uwzględniane przychody i koszty związane z rozliczeniem niezbilansowania w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych, oraz w okresie, w którym były wprowadzone ograniczenia w poborze gazu ziemnego w stopniu zasilania wyższym niż pierwszy, a także koszty

związane z zakupem i sprzedażą gazu ziemnego stanowiącego zapas obowiązkowy, została określona zgodnie z § 10 projektu rozporządzenia. W projektowanym przepisie wskazano również, że w przypadku gdy dla miesiąca gazowego stawka opłaty związanej z neutralnością bilansowania przyjmie wartość dodatnią, opłata związana z neutralnością bilansowania wnoszona jest przez podmiot zlecający usługę przesyłania gazu ziemnego na rzecz operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych. W przypadku gdy dla miesiąca gazowego stawki opłaty związanej z neutralnością bilansowania przyjmie wartość ujemną, opłata związana z neutralnością bilansowania jest wnoszona przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych na rzecz podmiotu zlecającego usługę przesyłania.

3. Wejście w życie

Projektowane rozporządzenie wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

4. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

5. Notyfikacja

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

6. Wpływ na mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców

Projekt rozporządzenia nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej i nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

7. Konsultacje projektu

Projekt przedmiotowej regulacji, zgodnie z wymogami określonymi w art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 o działalności lobbingsowej w procesie stosowania prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do konsultacji publicznych i uzgodnień międzyresortowych na 5 dni. Skrócenie okresu na zgłaszanie uwag w ramach konsultacji publicznych i uzgodnień międzyresortowych wynika z konieczności priorytetowego uzupełnienia obecnych ram prawnych dotyczących wykorzystania środków nierynkowych, w przypadku zagrożenia dla bezpieczeństwa energetycznego państwa, o brakujące regulacje. Projekt dotyczy bardzo wąskiego grona podmiotów zobowiązanych, zgodnie z ustawą o zapasach, do utrzymywania zapasów obowiązkowych.

<p>Nazwa projektu Projekt rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie sposobu prowadzenia rozliczeń oraz bilansowania systemu przesyłowego gazowego w przypadku uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz w okresie wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu ziemnego</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Klimatu i Środowiska</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Anna Moskwa – Minister Klimatu i Środowiska</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Paulina Antoń Starszy Specjalista – Wydział Gazu w Departamencie Elektroenergetyki i Gazu e-mail: paulina.anton@kilmat.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 4 lipca 2022 r.</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe – art. 52¹ ust. 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 2249, z późn. zm.)</p> <p>Nr w wykazie prac:</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

W obecnym stanie prawnym, zgodnie z ustawą z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym oraz niektórych innych ustaw, zwanej dalej „ustawą o zapasach”, do utrzymywania zapasów obowiązkowych zobowiązane jest każde przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą oraz każdy podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego.

Szczegółowe zasady związane z uruchamianiem zapasów obowiązkowych gazu ziemnego są uregulowane przepisami ustawy o zapasach. Przewidują one, że zapasy obowiązkowe gazu ziemnego są uruchamiane przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw energii (art. 52 ust. 1 ustawy o zapasach). Rozliczenia z tytułu uruchomienia zapasów obowiązkowych są prowadzone na podstawie art. 52 ust. 8 ustawy o zapasach. Zgodnie z tymi przepisami rozliczenia kosztów wynikających z uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego są prowadzone dla każdej doby gazowej rozumianej jako okres od godziny 6⁰⁰ danego dnia do godziny 6⁰⁰ następnego dnia, w której nastąpiło uruchomienie tych zapasów. Po zakończeniu miesiąca, w którym uruchomiono te zapasy, rozliczenie następuje odrębnie dla przedsiębiorstw energetycznych i zlecających usługę przesyłania gazu ziemnego, na których rzecz nastąpiło uruchomienie zapasów obowiązkowych gazu ziemnego.

Wybrane aspekty sposobu prowadzenia rozliczeń oraz bilansowania systemu przesyłowego gazowego w przypadku uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego są regulowane przez operatora systemu przesyłowego w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRiESP).

W celu zapewnienia przejrzystości i pewności prawnej ustawodawca wprowadził do ustawy o zapasach upoważnienie dla ministra właściwego do spraw energii do wydania rozporządzenia określającego sposób prowadzenia rozliczeń za uruchomione zapasy obowiązkowe gazu ziemnego oraz kalkulacji ceny za paliwa gazowe stosowanej do tych rozliczeń, szczegółowy sposób bilansowania systemu przesyłowego gazowego i prowadzenia rozliczeń z tytułu jego niezbilansowania w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz w okresie wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu ziemnego. Stosownie do art. 52¹ ust. 4 ustawy o zapasach minister właściwy do spraw energii określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób prowadzenia rozliczeń za uruchomione zapasy obowiązkowe gazu ziemnego oraz kalkulacji ceny za paliwa gazowe stosowanej do tych rozliczeń,
- 2) szczegółowy sposób bilansowania systemu przesyłowego gazowego i prowadzenia rozliczeń z tytułu jego niezbilansowania w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz w okresie wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu ziemnego

– biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia bezpieczeństwa gazowego państwa, potrzebę zapewnienia neutralności kosztowej działań bilansujących podejmowanych przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych, równoprawne traktowanie przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą, podmiotów dokonujących przywozu gazu ziemnego oraz innych użytkowników systemu gazowego, a także przejrzysty i obiektywny charakter przyjętego systemu rozliczeń.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowane przepisy określają mechanizm ustalania przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych ilości gazu ziemnego, które zostały odebrane od podmiotów zobowiązanych do utrzymywania zapasów obowiązkowych, w każdej dobie gazowej, w której doszło do ich uruchomienia. Mechanizm ten został zróżnicowany w zależności od tego, czy zapasy obowiązkowe gazu ziemnego są utrzymywane na terytorium Polski, czy też poza jej granicami. Ilości gazu ziemnego odebrane przez operatora systemu przesyłowego od przedsiębiorstw energetycznych lub podmiotów zobowiązanych do utrzymywania zapasów obowiązkowych będą rozliczne dobowo, zgodnie ze wzorem określonym § 3, po cenie referencyjnej rozliczenia ustalonej zgodnie z § 6 projektu rozporządzenia.

Ilości gazu ziemnego dostarczone podmiotom zlecającym usługę przesyłania w ramach uruchomionych zapasów obowiązkowych, obliczane zgodnie ze wzorem określonym w § 4 projektu rozporządzenia, będą uwzględniane w ramach prowadzenia przez operatora systemu przesyłowego rozliczeń z tytułu niezbilansowania ilości paliw gazowych dostarczonych i pobranych z systemu gazowego w sytuacji nadzwyczajnej. Rozliczenia z podmiotami zlecającymi usługę przesyłania będą prowadzone również w ramach ceny średniej rozliczenia bilansowania, dla obszaru bilansowania gazu wysokometanowego E, ustalonej dla doby gazowej, w której doszło do odebrania gazu ziemnego, zgodnie z wzorem określonym w § 5 rozporządzenia wzorem.

Cena średnia rozliczenia bilansowania będzie ustalana, dla obszaru bilansowania gazu wysokometanowego E lub gazu zaazotowanego Lw, jest jako cena stanowiąca średnią ważoną wolumenem ze wszystkich transakcji giełdowych zawartych w danej dobie gazowej na giełdzie towarowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 170) lub na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 861, z późn. zm.), w ramach rynku, na którym obrót gazem ziemnym jest prowadzony w dniu jego dostawy (indeks dla rynku dnia bieżącego gazu ziemnego dla krajowego systemu przesyłowego gazu wysokometanowego). Na skutek wdrożenia powyższej regulacji cena średnia rozliczenia bilansowania będzie ustalana w oparciu o niezależny i obiektywny miernik.

Projektowane rozporządzenie określa sposób zapewnienia neutralności kosztowej działań bilansujących podejmowanych przez operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych oraz w okresie, w którym były wprowadzone ograniczenia w poborze gazu ziemnego w stopniu zasilania wyższym niż pierwszy. Neutralność tę operator zapewnia za pomocą opłaty związanej z neutralnością bilansowania, przy czym odpowiednie zastosowanie znajdzie w tym zakresie metoda kalkulacji opłat związanych z neutralnością bilansowania zatwierdzona przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na podstawie art. 30 ust. 2 rozporządzenia 312/2014.

Rozliczenia z tytułu ujemnego niezbilansowania przez użytkownika ilości paliw gazowych dostarczonych i pobranych przez niego z systemu gazowego w sytuacji nadzwyczajnej będą prowadzone z uwzględnieniem § 8 projektu rozporządzenia. Natomiast, w przypadku dodatniego niezbilansowania przez użytkownika ilości paliw gazowych dostarczonych i pobranych przez niego z systemu gazowego, operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemu połączonego gazowego uiszczają na rzecz tego użytkownika opłatę za dostarczony gaz ziemny zgodnie ze wzorem określonym w § 9 projektu rozporządzenia.

W ocenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska, biorąc pod uwagę upoważnienie ustawowe, osiągnięcie celu w postaci określenia sposobu prowadzenia rozliczeń oraz bilansowania systemu przesyłowego gazowego w przypadku uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, jest możliwe poprzez działania legislacyjne polegające na wydaniu projektowanego rozporządzenia.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Z uwagi na duże zróżnicowanie rynków gazu ziemnego wynikające ze specyficznych uwarunkowań w poszczególnych państwach członkowskich UE, ustanowione przez te państwa systemy bezpieczeństwa dostaw oraz środki, na których opierają się te systemy, różnią się od siebie w znaczący sposób. Im bardziej zliberalizowany i konkurencyjny jest rynek gazu ziemnego, w tym większym stopniu państwo buduje system bezpieczeństwa dostaw w oparciu o środki rynkowe i eliminuje, bądź znacząco ogranicza stosowanie środków o charakterze nierynkowym. Im bardziej państwo członkowskie UE pozostaje uzależnione od importu gazu ziemnego, tym bardziej występuje tendencja do budowania systemu bezpieczeństwa dostaw na środkach o charakterze nierynkowym, w szczególności wykorzystaniu zapasów obowiązkowych.

Tym samym każde państwo członkowskie UE we własnym zakresie określa sposób uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz rozliczeń z tytułu uruchomienia tych zapasów, a także szczegółowy sposób bilansowania systemu przesyłowego gazowego i prowadzenia rozliczeń z tytułu jego niezbilansowania w okresie uruchomienia zapasów obowiązkowych gazu ziemnego.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt			
Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemów połączonych gazowych	1	Urząd Regulacji Energetyki	Ułatwienie działalności gospodarczej przez zwiększenie pewności co do prawa dzięki wyjaśnieniu istniejących wątpliwości interpretacyjnych oraz wprowadzenie ułatwień w realizacji rozliczeń z tytułu obowiązku uruchamiania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz w okresie, w którym były wprowadzone ograniczenia w poborze gazu ziemnego w stopniu zasilania wyższym niż pierwszy.
Przedsiębiorstwa energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą oraz podmioty dokonujące przywozu gazu ziemnego	179 przedsiębiorstw posiadających koncesję na obrót (sprzedaż) paliwami gazowymi, jednak tylko 90 z nich aktywnie uczestniczy w obrocie tym paliwem	Urząd Regulacji Energetyki	Ułatwienie działalności gospodarczej przez zwiększenie pewności co do prawa dzięki wyjaśnieniu istniejących wątpliwości interpretacyjnych oraz wprowadzenie ułatwień w realizacji rozliczeń z tytułu obowiązku uruchamiania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego oraz w okresie, w którym były wprowadzone ograniczenia w poborze gazu ziemnego w stopniu zasilania wyższym niż pierwszy.
Prezes Urzędu Regulacji Energetyki	1	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385)	Organ odpowiedzialny za ustalanie i zatwierdzanie metody kalkulacji opłat związanych z neutralnością bilansowania.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt nie był przedmiotem pre-konsultacji.

Projekt zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) i § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt zostanie przekazany do konsultacji (5 dni) do następujących podmiotów:

- 1) Izba Gospodarcza Gazownictwa,
- 2) Krajowa Izba Gospodarcza,
- 3) Towarzystwo Obrotu Energią,
- 4) OGP Gaz-System S.A.,
- 5) Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.,
- 6) Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A.,
- 7) Grupa LOTOS S.A.,
- 8) Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o.
- 9) G.EN. GAZ ENERGIA sp. z o.o.,
- 10) EWE Energia sp. z o.o.,
- 11) Duon Dystrybucja sp. z o.o.,

- 12) Anco sp. z o.o.,
 13) AVRIO MEDIA sp. z o.o.,
 14) SIME Polska sp. z o.o.

Projekt zostanie przekazany do zaopiniowania (5 dni) do następujących podmiotów:

- 1) Urząd Regulacji Energetyki;
- 2) Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- 3) Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych;
- 4) Młodzieżowa Rada Klimatyczna.

Skrócenie okresu na zgłaszanie uwag w ramach konsultacji publicznych i opiniowania wynika z konieczności priorytetowego uzupełnienia obecnych ram prawnych dotyczących wykorzystania środków nierynkowych, w przypadku zagrożenia dla bezpieczeństwa energetycznego państwa, o brakujące regulacje. Projekt dotyczy bardzo wąskiego zakresu grona podmiotów zobowiązanych, zgodnie z ustawą o zapasach, do utrzymywania zapasów obowiązkowych.

Z uwagi na zakres projektu, który nie dotyczy zadań związków zawodowych, projekt nie będzie podlegał opiniowaniu przez reprezentatywne związki zawodowe.

Z uwagi na zakres projektu, który nie dotyczy praw i interesów związków pracodawców, projekt nie będzie podlegał opiniowaniu przez reprezentatywne organizacje pracodawców.

Projekt nie będzie podlegał opiniowaniu przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, gdyż nie dotyczy spraw związanych z samorządem terytorialnym, o których mowa w ustawie z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 759).

Projekt nie dotyczy spraw, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucji dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.), wobec czego nie będzie wymagał zaopiniowania przez Radę Dialogu Społecznego.

Projekt nie będzie wymagał przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2022 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											Łącznie (0-10)
	0	1 2023	2 2024	3 2025	4 2026	5 2027	6 2028	7 2029	8 2030	9 2031	10 2032	
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania	Nie dotyczy											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł	Wejście w życie regulacji nie spowoduje zwiększenia wydatków ani zmniejszenia przychodów budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Z powyższych względów nie będzie miał zastosowania art. 50 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm.)											

danych i przyjętych do obliczeń założeń								
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe								
Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2022 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
	osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Nie dotyczy						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Nie dotyczy						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Nie dotyczy						
	osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	Nie dotyczy						
Niemierzalne	brak	Nie dotyczy						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń.		Nie dotyczy						
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☐ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).				☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy				
☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.				☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy				
Komentarz: brak								
9. Wpływ na rynek pracy								
Brak przewidywanego wpływu na rynek pracy.								
10. Wpływ na pozostałe obszary								
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe		☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:			☒ informatyzacja ☐ zdrowie			
Omówienie wpływu								
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego								
Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.								

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?
Nie dotyczy.
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)
Nie dotyczy.